

ROČNÍK LXVI

SRPEN - ZÁŘÍ 2011 • ČÍSLO 08

HLAS

PRAVOSLAVÍ

CENA 24 Kč/10

SVATÉ NADŠENÍ, POŽEHNÁNÍ PRO VŠECHNY,
CO MĚL SAMUEL NA SRDCI, FAIR TRADE

IKONA SVÁTKU - ZESNUTÍ PŘESVATÉ BOHORODICE

OBSAH

EDITORIAL	3	RECENZE	18
SLOVO METROPOLITY	5	ZPRÁVY Z EPARCHIE	19
STARÝ ZÁKON	7	SPOLEČENSKÁ KRONIKA	25
DUCHOVNÍ ČTENÍ	9	MLÁDEŽ	26
ŽIVOTY SVATÝCH	10	POZYVÁNÍ	30
ZPRÁVY ZE SVĚTA	13	PROGRAM METROPOLITY	31
CÍRKEV A SPOLEČNOST	16	PRO NEJMENŠÍ ČTENÁŘE	32

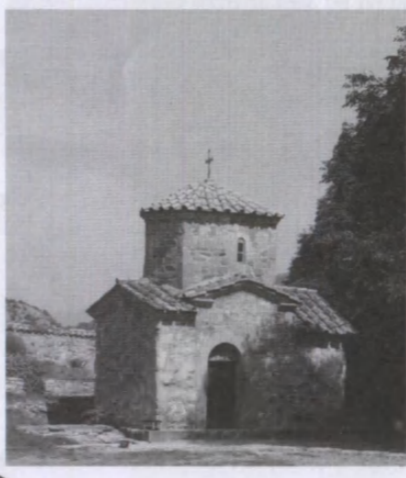
SVATÉ NADŠENÍ (A UTRPENÍ) VE STÍNU POCHYBNOSTI

Ti, kteří deštěm času slouží v církvi, si často ve skrytu duše, anebo i otevřeně, stěžují na skutečnost, že je jejich práce nelehká – a to především proto, že věřících lidí zejména na venkově ubývá. Ve své většině ateistická česká společnost vsádkou nečce řešit teologické otázky a požadavky jakési církevní a duchovní disciplíny ji prostě nezajímají.

Tisíce Čechů a Česek (ale také Moravanů a Moravank, Rusů a Rusek, Němců a Němek atd.) budou tudíž raději „pro zdraví“ užívat v lepším případě neškodné a neúčinné dryáky namíchané podvodnými farmaceutickými koncerty, anebo ve snaze o tzv. „dosažení štěstí“ navštěvovat kartárky, věštkyně a astrology, než by se zamysleli nad svým životem a třeba si promluvíli o svých problémech (které mívají velmi často duchovní příčiny) s knězem.

Dodržování požadavků desatera se pak v naší (zatím) materiálně prosperující společnosti většinou spouštějí a někdy také části našich křesťanských (či dokonce pravoslavných) souvěrců a souvěrkyň jeví jako poněkud kuriózní přežitky. Mohli bychom zajisté dlouze pokračovat v nářku nad mravní bídou a nezabožstvím, které nás „pravé pravoslavné“ obklopuje, a naříkat nad společností, která si našich ideálů a víry neváží a nikterak je nedoceňuje...

Výsledek je však zřejmý a někdy doslova hmatatelný – církevní lidé podléhají (jakkoliv je to překva-

EDITORIAL

pujci) depresím a beznadějí a děje se jim tak nechtě navzdory výzvě k radosti a také navzdory radostnému poselství evangelia jako takového.

Nezřídka se také stává, že od těch, od nichž očekáváme, že budou doslova naplněni svatým nadšením a duchovním optimismem, a od nichž očekáváme, že nás budou duchovně vést, uslyšíme v lepším případě opakování již opakovaných zbožných frází a pouček a v tom horším pouze účelové polopravdy doprovázené oblibitným „natřásáním peřiček“.

K uvedeným jevům se pak ještě přidá nebetýčná nafoukanost a pýcha u jedněch, anebo neskrývaný materialismus a posedlost penězi a věcmi u druhých, případně vychytralost a lenost souvěrců a souvěřkyň z poněkud exotických částí Asie i Evropy...

Jaký pak div, že ono svaté nadšení, bez kterého to prostě nejde a které je vsutku DAREM DUCHA(!), se postupně vytrácí.

Shrnuto a podtrženo - je nám dáno žít ve třetím tisíciletí od příchodu Krista, avšak země česká, jakkoliv je po stránce materiální vyčerpaná a na mnoha místech snad až „příliš obdělána“, po stránce duchovní zůstává i dnes „polem neoraným“, ba co víc, před našima očima doslova „zarůstá plevelem“.

My sami jsme nezřídka až příliš dobře naučení vymlouvat se na nepříznivý osud, souseďů, nadřízených i podřízených apod. a v této době, kdy nám již více než 20 let nic kromě vlastní slabosti nebrání žít pro Krista, upadáme do letargie a nevnímáme

někdy již ani to dobré, a dokonce již ani to špatné v našich životech a co víc, nereflaktujeme, ani ničeho dobrého ani špatného ve svém okolí...

Někteří učitelé (a nechtě říci, že „špatní“) nám chtěli vstřípnit cosi o jakési naší pravoslavné automaticky „přidané hodnotě“ a „výjimečnosti“ či „nadřazenosti“ nad okolí, avšak cyklicky se opakující deprese, pochybení a naše zřejmé nedostatky nám ukazují, jak je nanejvýš nebezpečné a pošetilé opírat se ve svém životě pouze o domnělé nadbytečné zásluhy světců a světic Božích a ve svém životě již jejich příkladu, odříkání a pile i věrné oddanosti věci Boží nenásledovat.

To, proč to s našim církevním životem vypadá tak, jak to vypadá, jsem ostatně slyšel, a mnozí z čtenářů těchto řádků jistě již slyšeli také mnohokrát: „latinizace, reformace, protireformace, zednáři, nacisti, komunisti, konzumisti, materialisti, postmodernisti, liberálové, atd...“ Zkrátka hrůza: A příčin tak mnoho!

A tak mě při pohledu na tu spoušť v duchovním životě současné církve i společnosti, bratři a sestery a nakonec i mně samotnému, napadla jedna vsutku kacířská myšlenka.

Totíž, zda ten dlouhý, předlouhý seznam filozofických a historických příčin a důvodů, proč se naše duchovní situace nelepší, před Bohem doopravdy obstojí?

Váš odpovědný redaktor Roman Juruga

POŽEHNÁNÍ PRO VŠECHNY

Mnohokrát jsem se ve svém duchovenském poslání setkal s bolestivým povzdechem: „Nemohu věřit v Boha, když dopouští kolem nás tolik zla!“ Jsou to velmi těžká slova. Rodí se v dobrém srdci, jež se nemůže smířit s tím, že již nežijeme v ráji a ve věčnosti. Naopak jsme ve světě, kde je všechno dočasné a pomijející. Svět není ideální, často v něm vládne lež, krutost, nenávisť a různé katastrofy, počínaje zemětřesením, povodněmi, výbuchy atomových elektráren a konče válkami, ekonomickými krizemi či domácími sváry a násilím. Jak se na to může dívat Bůh, Stvořitel, který je láska, jak se píše v Bibli?

Existuje mnoho způsobů, jak na to odpovědět. Můžeme k tomu používat vylučně příklady z Pisma svatého a hlavně ten nejsilnější: osudu Ježíše Krista, Boha Slova, který zvítězil nad tím největším zlem, kterým je smrt. Z vlastní zkušenosti však vím, že to nepomáhá. Na každé „protože“ je stále nově „proč“, „Proč právě já musím tolik trpět? Jiní se mají dobře a jsou bezvěrci“. Mají pravdu. Kdyby

byl Bůh, nemohl by se na to dívat.
Letos uplynulo 30 let od úmrtí otce Antonína Pařízka, vynikajícího českého kněze, kterému jsem mohl poskytnout duchovní službu – zpověď před smrtí a připravit důstojný pohřeb. Znáím jeho rodinu a vím, jak všichni těžce nesli smrt svých blízkých před II. světovou válkou, při osvobození Československa i později. V plné síle zemřel vnuk a pravnučka se narodila ochrnutá. Proč právě nám? Co jsme zleho udělali? Jak to, že nás modlitby nezachránily? Patřme péče do kněžské rodiny! Těžko se mi odpovídalo a dokazovalo, že Bůh si vzal vnuka, tátu a manželku, protože jej měl rád

SLOVO METROPOLITY

a byla to jeho vůle. Stejnou bezradnost jsem pocítoval, když se hovořilo o tělesné postižené pravnučce. Pral jsem se nakonec, jak se jí již dospěle dá? Odpovědí bylo ujištění, jak dobře svůj stav zvládá, a dokonce se naučila jezdit autem. Všichni měli velkou radost z jejich úspěchů.

Tedy jsem si vzpomněl na svoji maminku postiženou dětskou obrnou. Jaký měla těžký život, jak se však dokázala radovat ze všech malých nedůležitých věcí kolem sebe. Jaký má bohatý vnitřní život. Nikdy neztratila víru v Boha a nepochybovala o jeho existenci.

V dalším rozhovoru jsem pak připomněl, kolik je na světě nemocných, ochrnutých, slepých, kterým víra v Boha pomáhá. Bez modlitby a bohoslužeb si neumí život představit. Dokonce jsem někde slyšel, že nevidomí vidí více než lidé s dobrým zrakem.

Platí proto slova Pisma svatého: „Bůh je láska.“ (1 J 4,8) Každý člověk bez výjimky, když je povolán k tomu, aby poznal velikou Boží lásku, i když je to lidsky často nepochopitelné, ji poznává v Ježíši Kristu. Spasitel jako Boží chléb sestoupil s nebes, aby dal život světu. (1 J 6, 33) Svě tělo dal za život světa. (1 J 6, 51). „Nebot Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný.“ (1 J 3, 16)

Naše lidské problémy se zlem a jeho podobami řeší jenom nadějí v Bohu a osobní setkání s ním v Ježíši Kristu.

Všechny nás zve k sobě slovy věčného života: „Pojďte ke mně všichni, kdo se námáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout.“ (Mt 11,28) Nikoho nevyklučuje, všechny zve k sobě, aby jim dal pit vodu živou, jež jediná hasí žízeň po životě krásy, dobra a lásky. Podobnou

myšlenku obsahuje také list svatého apoštola Pavla poslaný Timotejovi: „Bůh chce, aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu.“ (1 Tm 2, 4) Osobně to poznal ve svém životě, když byl vyveden „ze tmy do světla“ (1 Tm 6, 18), protože Ježíš Kristus přišel na svět, aby zachránil „vše, co bylo zahynulo“ (1 J 18, 10). Biblický příběh o ztracené ovcí, kterou šel dobrý pastýř hledat a radoval se, když ji našel, svědčí o tom, jak velmi Bůh miluje všechny lidi. Každému však ponechává svobodu, aby se mohl rozhodnout. Nikomu nečiní násilí. Clovek se ale brání poznání Boží lásky. Krásné o tom napsal svatý Jan Zlatoustý: „Bůh osvětluje každého člověka. Spasné a osvětlující paprsky Slunce spravedlnosti všechny osvětlují. Když ovšem někteří z nás zavírají před nimi oči duše a nechtějí paprsky božského světla poznat, jejich slepota není zavinehá světlem, ale zlobou a nechutí přijmout jeho dary. Požehání je pro všechny. Nikoho nevyklučuje. Ani žida nebo pohana, ani barbara nebo skétu, ani svobodného nebo otroka, ani muže nebo ženu, seniora či mladíka.“ Pán Ježíš Kristus stále stojí u dveří našeho srdce a klepe na ně. „já vidím do nitra i srdce člověka.“ (Zj 2, 23) Stačí mu jen otevřít. Záleží jen na nás, zdali to učiníme.

metropolita Kryštof

CO MĚL SAMUEL NA SRDCI

Saul byl slavnostně nastolen v Gilgátu za krále nad Izraelem, všichni se radovali a byli spokojeni, jen Samuel byl zmítán pochybnostmi a rozhodl se k lidu promluvit.

Hle, unoslechl jsem vás a splnil jsem, oč jste mě žádali. Ustanovil jsem nad vámi krále a ten nyní před vámi koná svůj úřad. Já jsem svůj úřad soudce konal od svého mládí až dodnes. Zestáří jsem a zesedivěl a stojím tu před vámi, abyste mi řekli do očí před Bohem a jeho pomazaným králem, zda jsem někomu vzal býka nebo osla, zda jsem někoho vydíral nebo někomu křivdil, zda jsem od někoho vzal úplatek nebo nad něčím přivítel oči. Je-li tomu tak, vše nahradím.

Odvětili: „Nevydíral jsi nás a nekřivdil jsi nám a nic jsi od nikoho nevezl.“

Řekl: „Hospodin je svědkem a stejně jeho pomazaný je dnešního dne svědkem, že jste na mně nic neshledali.“

Lid odvětil: „Je svědkem.“

Samuel pak řekl lidu: „Nyní předstupte! Posoudíme s vámi všechny Hospodinovy spravedlivé činy, které konal pro vás a pro vaše otce. Když Jákob přišel do Egypta a vaši otcové upěli k Hospodinu, Hospodin poslal Mojžíše a Arona a ti vyvedli vaše otce z Egypta a usadili je v této zemi. Oni však šásem na Hospodina zapomněli.

Proto je vydal na pospas Ezerovi, veliteli chasórského vojska, i Filistéjcům a moabskému králi. Tu opět upěli vaši otcové k Hospodinu a řekli: „Zhřešili jsme, neboť jsme opustili Hospodina a sloužili jsme baalům a aštarám, ale teď nás vysvobod z rukou našich nepřátel a budeme sloužit tobě.“ Hospodin tedy poslal Gedeóna, Báraka, Jiftácha a Samuela a vysvobodil vás z rukou va-

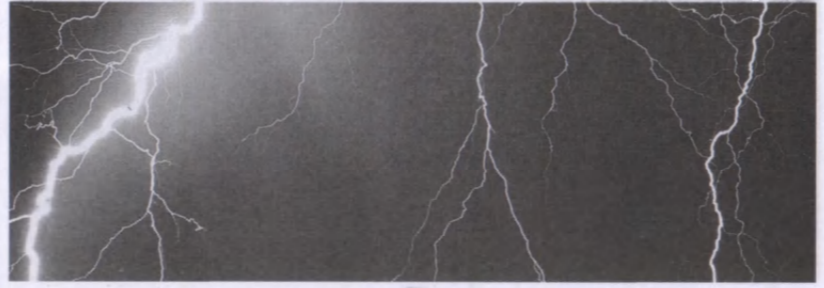
šich okolních nepřátel, takže jste sídlili v bezpečí. Když jste viděli, že na vás táhne Náchaš, král Amónovců, řekli jste mi: „Nikoli, at nad námi kraluje král“, ačkoli vašim úřadem je Hospodin, váš Bůh. Nuže tady je král, kterého jste si zvolili a vyprosili. Ano, Hospodin vám dal krále. Jestliže se budete Hospodina bát, jemu sloužit a poslouchat ho, nebudete-li se vzpírat Hospodinovým rozkazům, obstojíte vy i král, který nad vámi kraluje. Jestliže však nebudete Hospodina poslouchat a budete se Hospodinovým rozkazům vzpírat, dolehne Hospodinova ruka na vás i na vaše otce.“

Potom jim řekl: „Není právě pšeničná žatva? Budu volat k Hospodinu a on způsobí hromobiti a déšť na znamení, že je zlé v Hospodinových očích, že vám nebyl dost dobrý a vy jste si vyprosili krále.“

A tak Samuel volal k Hospodinu a téhož dne nastalo hromobiti a déšť. Lid se vyděsil a prosil Samuela: „Modli se k Hospodinu za nás, abychom nezemřeli za to, že jsme ke všem svým hříchům ještě přidali to zlé, že jsme si vyprosili krále.“

Nato řekl Samuel lidu: „Jsem dalek toho, abych se proti Hospodinu prohřešil tím, že bych se za vás přestal modlit. I nadále vás budu vyučovat dobré a přímé cestě, jen se bojte Hospodina a věrně mu služte celým srdcem a pamatujte, co všechno pro vás udělal. Jestliže však budete kupit zlo na zlo, budete smeteni jak vy tak váš král.“

arcibiskup Simeon

PAVEL FLORENSKIJ, SŮL ZEMĚ

KAPITOLA JEDENÁCTÁ.
která čtenáře informuje o tom, co se dělo při zpovědi u starce Isidora.

Ať bys byl za otcem Isidorem přišel ke zpovědi kterýkoli den a hodinu, nikdy tě neodmítl vyzpovídat. A ještě víc, když byl někým požádán, sám – ztrápen léty a starobou – neodmítl přijít vyzpovídat i do domu do Posadu, ačkoli ze skitu do Posadu je to hodný kus cesty.

„Kolem otce Isidora,“ vzpomíná jeden starec, „se stále točili lidé se svými hříchy životem mimo zákon... Byli u něj všelijací lidé, dokonce ozbrojenci. V době demonstrací mu hrozilo velké nebezpečí. Přijdou k němu a říkají: „Mnoho lidí jsme dosekali, zabili, ale nezvešlo to z nás, ale z panstva...“ Dívám se, nějací ozbrojenci s kordy od něj odcházejí – s takovými lidmi měl co do činění.“

Ještě několik dní před smrtí, kdy měl sotva sílu, aby se mohl zvednout na lůžku, starce Isidor stále zpovídal.

Touha kajcníků očistit se – na tu otec Isidor soustředil při zpovědi svůj zrak nejvíce; poučení přitom dával málo. Starcova duševní prostota konejšila i velmi zastaralé rány na duši. Někdy sám říkával: „Lidé za mnou přicházejí. Dvacet let nosí v sobě člověk hřích – a mně se vyzná.“

Nejen při zpovědi, ale při každém obyčejném setkání s otcem Isidorem zahřál jeho pohled rozjittenou duši, konejšil, jako by jí celou skrz naskrz pronikal mírným slunečním paprskem. Měl-li někdo duši nečistou, přijal-li otec Isidor bratra, jenž zhrěšil, podíval se mu do očí – a nebylo možné, aby se jeho jasněmu, zářivému pohledu vyhnuly. Jednou tak kdosi s tíživým svědomím padl před otcem na kolena a poprosil jej, aby se za něj pomodlil; a to starce viděl poprvé. Jeden obyvatel skitu vyprávěl o svém setkání s báťuškou v sadu: „Vzal mě za ruku a upřeně mi hleděl do očí... Zdálo se mi, že mě prohlédl skrz naskrz. Zvedal a sklánil jsem hlavu a on mi říkal: „Nuže, pokoj s tebou, Mišo.“

Obvykle vložil otec Isidor kajcníkovi do rukou zvláštní seznam hříchů a vyzval ho, aby je nahlas přečetl a přitom si v duchu vzpomněl, čeho se dopustil. Někdy dokonce během čtení odešel z cely tak jak byl

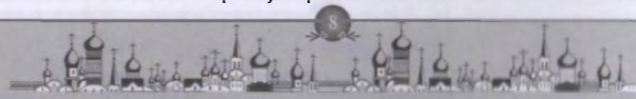
v ošoupaném epitrachilu a jednom oděném nárukávniku, připravit pohostění svému kajcníkovi.

Nikdy se nezlobil; když jsi měl na duši hřích, měl s tebou soucit a nezlobil se. Ke všemu se stavěl pokojně, jednoduše a otevřeně a jen s láskou opakoval: „Je třeba více se modlit.“ Zvláště rád se uchýlval pod ochranu Matky Boží. Ale stejně tak doporučoval všem účinnou modlitbu k pěti ranám Spasitele a radil, jak se modlit.

Zpověď u tohoto starce, navenek jednoduchá, byla podivuhodná svým jakýmsi nepostizitelným vanem věčnosti. Při zpovědi před sebou obyčejně vidíš člověka. Ale tady tomu bylo naopak: Kajcník viděl sebe sama ne před tváří člověka, ba ani svědka Páně, ale před tváří samotné Věčnosti. Cosi nezvratného se na tebe dívá, vidí tě a zároveň se ani nevidí, ani nevidí. Jako by ses zpovídal před Vesmírem. Ani nářky ani výčitky, ani jediný pohyb ve tváři. Neměl ve zvyku ani zvědavě vyzvídat. Jednoduše, každý kajcník pochopil, že se dostal do říše svobody.

Jak tomu bylo vůči laikům a vůbec všem, kdo nepatřili do skitu. Ve skitu však otec Isidor nebyl určen za duchovního ráde všem, ačkoli celých osm let zpovídal mnichy – kněze. Často se stávalo, že se ve skitu ustanovený zpovědník – v naději, že napravi toho či onoho bratra, k němu choval drsně, surově anebo jej dokonce vyhnal: „Víc už, říkal, za mnou nechod!“

Ten, kdo se hříchu dopustil, cítil buď velkou bezradě, anebo se zatvrdil, a hle – nakonec s bolestí

DUCHOVNÍ ČTENÍ

v duši poprosil o pomoc otce Isidora. Báťuška přijal každého, a už pouhým jeho pohledem zoufalá a zatvrzelá duše roztála. Otec zpovědník se však na starce zlobil, že konal proti jeho úmyslu, dokonce si stěžoval otcí igumenovi, že za takových okolností nemůže bratry duchovně vést. Ale otec Isidor zákazů nedbal.

On přece nemohl nepřijmout ty, kteří k němu přicházeli jako kajícníci, a když viděl jejich beznaděj, jednal s nimi laskavě, ne přísně. Nedával jim pokutu, naopak, snažil se kajícníka potěšit, povzbudit, uspokojit, vnést pokoj do jeho duše. Jeden z bratrů se občas rád napil kořalky. Otec Isidor jej přijal a vyhnal z něj zoufalství a beznaděj.

Občas se stávaly i jiné věci. Za báťuškou nepřišli proto, že je vyhnal otec zpovědník, ale proto, že se chtěli vyhnout očekávané pokutě. Takové starce také přijal, ale pokutu jim dal i on. „Je to,“ říkával, „za dvoji hřích: za útěk před zpovědníkem a za ten, z něhož jste se přišli kát.“

Jednomu bratrovi se stalo, že snědl salám. V lávě mu nabídli, a tak nechtěl odmítnout. Bál se jít za zpovědníkem, přišel k otcí Isidorovi a řekl mu, co se stalo. „Jak sis tedy pochutnal?“ ptá se otec Isidor.

„Kdepak. Snědl jsem jen tři kolečka.“

„Jak uděláš tři sta poklon.“

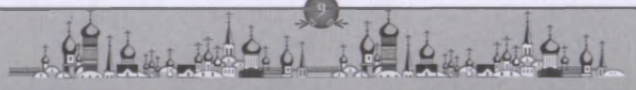
„Cože, báťuško, vždyť to byla jen tři kolečka!“

„Ne, jinak ti nedám rozhořešení. Jdi si za zpovědníkem. Trvám na třech stech poklonách.“

„Ale vždyť jsem snědl jen málo. Nabídlí mi...“

„To máš za dvoji hřích: za salám a za to, že ses chtěl vyhnout zpovědníkovi.“

Ale i v této starcově přísnosti byla velká míra laskavosti; otec Isidor věděl, že zpovědník by mu uložil více než tři sta poklon. Kajícník musel přistoupit na uloženou pokutu.

ŽIVOTY SVATÝCH

SV. NIKOLAJ, OSVĚTITEL JAPONSKA (1912)

1./13. SRPEN

Sv. Nikolaj se narodil v Rusku v roce 1836 a stal se jedním z největších pravoslavných misionářů novověku. Již jako malý chlapec toužil po tom, aby se stal misionářem na Dálném východě. Na radu a s požehnáním biskupa Inokentije sibiřského a aljašského odešel do Japonska v roce 1861 a připojil se tam k malé ruské misi. I když oficiálním posláním misie bylo sloužit ruské diplomatické komunitě, generální konzul, který uvítal Nikolaje v Japonsku, doufal, že se povede založit světlo pravoslavné víry také pro některé Japonce. Nikolaj si uvědomil, že může doufat v obrácení Japonců pouze, pokud mu dobře porozumí. Za svého života přeložil větší část Bible a většinu pravoslavných bohoslužeb do japonštiny a naučil se také plynule mluvit japonsky. Setkával se s velkým odporem, protože hlásání křesťanského učení bylo oficiálně v Japonsku zakázáno. Jednou k němu přišel samuraj s mečem se slovy: „Čizinci musí zemřít“.

Tento samuraj se později stal jeho prvním japonským knězem. V roce 1880 byl Nikolaj ustanoven biskupem Japonska a v průběhu rusko-japonské války v Japonsku zůstal a úspěšně bojoval proti nacionalistickému rozkołu, který tehdy velmi ohrožoval církev v Japonsku a její budoucnost. Pobízel všechny svoje japonské věřící, aby se modlili za japonskou armádu, a vysvětloval jim, že jakožto Rus tak činit nemůže. Odešel také ze všech veřejných funkcí po dobu trvání války. Poslal však ruský mluvčí japonské kněze do vězeňských táborů pro ruské vojáky. V době, kdy zemřel, po osmačtyřiceti letech života v Japonsku, měla tamější církev katedrálu, osm chrámů, více než 400 kaplí a modliteben, 34 kněží, 8 diaconů, 115 laických katechetů a 34 110 věřících. V současnosti je Japonská pravoslavná církev autonomní.

SV. ŘEHOŘ SINAJSKÝ, ATHOSKÝ MNICH (1346)

8./21. SRPEN

Svatý Řehoř Sinajský byl jedním z největších hesychastů a duchovních učitelů církve. Udělal mnoho proto, aby znalost

a praxe hesychasmu neupadla v zapomnění. Mnichem se stal na Sinaji. Cestoval pak na Svatou horu Athos, aby se poučil o pravé modlitbě a zření Boha, avšak zjistil, že většina těchto věcí je ztracena dokonce i na Svaté hoře. Jediny pravý hesychasta, kterého zde potkal, byl sv. Maxim Kavokslav (sv. Maxim, pápici svou chýší, svátek 12. ledna). Sv. Maxim žil obyčejně v chatrných příbytcích z proutí a větví, které čas od času páli, aby se přestěhoval do nových, které si stavěl. Dělal to proto, aby nebyl připoután k žádnému pozemskému přibytku. Z tohoto důvodu jej Řehoř athosští mniši té doby měli za blázná. Sv. Řehoř však athoské mnichy poučil a vysvětlil jim, že Maxim je jediný pravý hesychasta mezi nimi, a tím zahájil reformu a obnovu duchovního života na Svaté hoře. Strávil pak mnoho času tím, že učil mnichy ve všech monastýřích na Athosu modlitbě Ježíšově. Ruději cestoval po celé řecké Makedonii, kde zakládal nové monastýře zaměřené na praxi kontemplativního života. Mnohé z jeho rad ohledně modlitby a askese lze najít ve Filokalii. Z tohoto světa odešel v pokoji v roce 1346.

SV. MUČEDNICE PANNA ZUZANA A JEJÍ SBOR (295-296)

11./23. SRPEN

Zuzana byla dcerou Gávia, křesťanského kněze v Římě, a neteří papeže Gája. Adoptivní syn císaře Diokleciána Maximilián si přál pojmenovat Zuzanu za ženu, ta se však nechtěla vdát, a už vůbec ne za pohana. Patricijsky Claudie a Maxima byly poslány za Zuzanou, aby jí tlumočily Maximiliánovo přání, avšak tyto dvě ženy i jejich rodiny byly při této příležitosti Zuzanou obráceny na křesťanskou víru. Rozzloubený císař pak nechal Maximu i Claudii a jejich rodiny spolu se Zuzanou popravit. Císařova

ŽIVOTY SVATÝCH

žena Serena byla skrytou křesťankou a tajně pohřbila Zuzanino

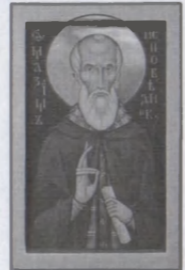

tělo. Brzy po Zuzaně přijal korunu mučednictví i její otec Gavrius a strýc Gájus.

SV. MAXIM VYZNAVAČ (662)

13./26. SRPEN

Narodil se kolem r. 580 do zámožné rodiny v Konstantinopoli. Po všestranném vzdělání ho císař Herakleios povolal za svého tajemníka. Herakleios pocházel z rodiny byzantského mistodrzicha v Kartágu a po dobytí Konstantinopole se v r. 610 ujal vlády (jako císař panoval do 11. 2. 641 a po jeho pádu ho vystřídal 12letý Konstans II.) Maxim Vyznavač (řecky Homologotes), vydržel na císařském dvore do doby, než tam začalo bujet monotheletické učení, podporované císařem. Císař, ovinutý patriarchou Sergijem, vydal dekret o existenci jen jedné vůle

v Kristu. V roce 630 se Maxim, který odmítal toto heretické učení, vzdal své funkce a odešel do monastýru Chrysopolu, kde vynikal asketickým životem i moudrostí a ve formě tzv. centurií – setin psal svoje dodnes velmi vyhledávané a překládané teologické traktáty. Po čase byl zvolen za představeného tohoto monastýru. Avšak monotheletismus (mylné učení o jedné vůli v Kristu) postihovalo stále větší oblast, a Maxim se proto vydal do Říma, aby zde hledal podporu. Při cestě se v r. 645 účastnil

místního sněmu v Kartágu a vystupoval proti bludnému učení bývalého patriarchy Firra. Ten jeho námítky přijal a doprovodil Maxima do Říma. Heretické učení se však zřekl jen na čas. Zřejmě pod nátlakem císaře se později zase k monotheletismu vrátil. Maxim se o potření monotheletismu snažil na více afrických sněmech a v roce 649 se též účastnil tzv. lateránského sněmu, svolaného papežem Martinem I., na němž byl monotheletismus odsouzen. To popudilo mladého císaře Konstans II., který nařídil přivedení papeže Martina I. i Maxima v okovech do Konstantinopole. Po soudním procesu papež skončil ve vyhnanství na Krymu, kde zemřel, ale Maxima čekala delší křížová cesta, na níž se jevil jakožto vírného teologa a neohroženého kritika bludu, snažili utrpěním obrátit ojí pravé víry. Do roku 655 snášel vyhnanství v Trácii. Pak následoval návrat a věznění v konstantinopolském klášteře sv. Teodora Studité, kde na něj bylo použito lichotek hrubě i bití. Maxim však nepřestal monotheletismus odmítat a nebyl ochoten k němu ani mlčet. Následovalo vězení v městě Pervera, odkud byl v r. 662 přivezen zpět do Konstantinopole. S neoblomným Maximem tentokrát už jednali velmi krutě a z nařízení prefekta Maxima jej vysvětkli a bičovali. Druhý den mu vyřizali jazyk a usekli pravou ruku. Na následky mučení Maxim skončil téhož roku 13. srpna ve vyhnanství u Černého moře. Monotheletické učení bylo odsouzeno i díky teologickým spisům a učení Maxima Vyznavače na 6. všeobecném církevním sněmu, který probíhal v letech 680–681 v Konstantinopoli. Sněm odsoudil monotheletismus rozhodnutím, že Kristus má dvě vůle, a to následujícími slovy:

„Rozněž probleskujeme, že je (v Ježíši Kristu) dvojitá vůle a dvojitá působení přirozenosti, nerozdělená bez změny, neoddělená a nesmyslně dle učení svých otců. Tyto dvě přirozené vůle nejsou vzájemně protikladné, jak tvrdí heretické, nýbrž jeho lidská vůle následuje jeho božskou a všemohoucí vůli – bez odporu nebo neochoty, ale v její podřízenosti... Věříme, že náš Pán Ježíš Kristus je jedním z Trojice a našim pravým Bohem i po svém vtělení. Právíme, že se obě jeho přirozenosti projevují skrze jeho jedinou hypostazi, v níž nejen činil zázraky, ale i snášel utrpení po celou dobu svého vtělení. A toto nebylo pouze zdáním, ale skutečností. Kvůli rozdílnosti přirozenosti, jež se musí projevit v téže jediné hypostazi. A tak, byť spojené, přece každá z přirozeností chce a činí věci jí vlastní, a to bez vzájemného rozdělování nebo směšování. Proto vyznáváme dvojitou vůli a dvojitou působení, spojující se spolu ke spáse lidského rodu...“

SV. JAN (IVAN) RILSKÝ (946)

18. SRPEN/19. ŘÍJEN

Narodil se blízko Sofie v Bulharsku za vlády cara Borise. Když zemřeli jeho rodiče, odloučil se od světa a odešel do jeskyně vysoko v horách, kde se oddal asketickému zápasu. Dle životopisu,

ŽIVOTY SVATÝCH

kteřý byl sepsán brzy po jeho smrti, zakoušel mnohé útrapy jak od démonů, tak od lidí. Časem se přestěhoval na Řílskou horu, kde žil v dutém stromě a jedl pouze polní byliny a lesní plody.

Na Řile neviděl člověka po mnoho let, avšak byl jednou objeven pastevcem, načez se velmi rychle do všech konců rozšířila pověst o něm jako o duchovním rádcí a zázračném léčiteli. S prosbou o radu jej navštívil také bulharský car Petr a mnozí lidé usilující o spásu duše se usídlili kolem něj. Sv. Ivan odešel na věčnost v roce 946, avšak zjevoval se svým následovníkům i po smrti. Jeho ostatky jsou uchovávané v ruském monastýru, který se stal na dlouhá staletí majákem pravoslavné duchovnosti a církve pro bulharský lid.

SV. MOJŽÍŠ ETIOPAN (400)

1. ČERVENEC/23. SRPEN

Sv. Mojžíš Etiopan, také nazývaný sv. Mojžíš Mouřenín či Černý, byl původně otrokem, avšak pro svoje špatné činy byl vyhnán z domácnosti svého pána. Byl pak po několika let náčel-

níkem vražedné tlupy zbojníků v Egyptě. Později se obrátil a stal se mnichem žijícím v poušti pod vedením sv. Isidora ze Skētis. Po mnoho let neúnavně bojoval modlitbou, půstou a bděním proti

žádostivým a násilným myšlenkám, od kterých byl nakonec na modlitby sv. Isidora osvobozen. Ostatním bratřím pak byl zjeven jeho asketický život, moudrost a jeho hluboká lidskost. Jednou například, když kterýsi z bratří zhrěšil a mniši se sešli, aby jej soudili, Mojžíš napřed nechtěl na soud jít, avšak když ostatní naléhali, naplnil starý dřevý koš pískem a donesl jej na shromáždění. Když se jej bratři ptali, co to má znamenat, řekl jim: „Moje hříchy se sypou za mnou, je jich jako zrněk pisku a já je ani nevidím a teď mám soudit svého bratra?“ Bratřovi, který měl být odsouzen, pak bylo jeho provinění prominuto. Časem se pověst o jeho pokoře tak rozšířila, že biskupové a králové přicházeli do pouště, aby se poučili z jeho slov a dostali od něj požehnání. V pokročilém věku dostal sv. Mojžíš varování, že tlupa ozbrojenců se chystá zaútočit na poustevnu, ve které žil spolu se svými učedníky které varoval, avšak sám se rozhodl zůstat se slovy: „Je psáno, že ten, kdo zachází mečem, mečem také schází.“ Uvědomoval si, že kdysi mnoho lidí mečem zabil, a s pokorou očekával svoji vlastní násilnou smrt. Oběťmi násilníků se kromě sv. Moříše Etiopana stalo i 6 dalších mnichů.

SV. AIDAN Z LINDISFARNE (651)

31. SRPEN

Kolem roku 635 sv. Oswald, (svátek 5. srpna), král Northumbrie, žádal mnichy v monastýru Iona, aby poslali misionáře do nejsevernější a nejvíce pohanské části Britských ostrovů, když dřívější mise skončila smrtí sv. Eddvina v roce 633. Otcové vybrali

na tento úkol sv. Aidana a vysvětlili jej na biskupa. Založil monastýr a biskupství na ostrově Lindisfarne a pěšky podnikal misijní cesty po celém království. Často také doprovázel krále Olafa a sloužil mu jako tlumočnick. Žil ve velké chudobě a využíval všech darů, které dostával, jako almužny pro chudé a také na vykupování vězňů a otroků. Byl duchovním otcem sv. Hildy (17. listopadu) a založil první ženské monastýr v Northumbrii. Zemřel v pokoji v Lindisfarne a byl tam také pohřben.

ZPRÁVY ZE SVĚTA

RUSKO JE ZEMÍ S NEJVĚTŠÍM POČTEM VĚŘÍCÍCH V EVROPE

Podle sociologického výzkumu nadací Public Opinion a Wednesday, napojených na synodální oddělení

pro mládež Ruské pravoslavné církve, věří v Boha dvaosmdesát procent Rusů. Výzkum zpracoval odpovědi půldruhého tisíce lidí starších 18 let trvale žijících ve 44 ruských krajích.

Vzhledem k tomu, že země po celé generace vnucovala lidem ateismus, je výsledek studie velkým pře-

kvapením. Pouhých třináct procent dotázaných se označilo za rozhodně ateisty, pět procent ateismus připouští. Mezi těmi, kteří se ve výzkumu prohlásili za ateisty, převládají muži a příslušníci slabších sociálních vrstev. Rusko se tak v počtu věřících výšhalo na horní příčky ve srovnání s jinými zeměmi. Například podle výzkumů agentury Interfax je německých nevěřících 31 %, anglických 34 % a belgických 36 %.

Čtvrtina dotázaných se nehlásí k žádnému organizovanému náboženství či církvi, polovina se prohlašuje za stoupence pravoslavné církve. Čtyři procenta věřících se prohlašují za muslimy, nepatrné procento je katolíků, protestantů, buddhistů a židů. Avšak i mezi pravoslavnými věřícími pouze tři ze sta docházejí na pravidelné týdenní bohoslužby. Nicméně i to postačuje k tomu, aby moskevský starosta Sergej Sobjanin od svého nástupu do funkce před necelým rokem pokračoval v plánu stavby dvou set nových pravoslavných kostelů v hlavním městě. Na osmdesáti parcelách již stavební práce začaly, dalších dvacet pozemků bude církvi předáno v dohledné době. Jak prohlásil patriarcha ruské pravoslavné církve Kirill, pokud se program výstavby uskuteční, změní se náboženská podoba Ruska.

Dle Radio Vaticana zpracoval rj.

OSN OZNAČILA KATASTROFÁLNÍ SITUACI V SOMÁLSKU ZA HLADOMOR

V Somálsku již zemřelo desetitisíce lidí, většinou šlo o děti. Organizace spojených národů 20. června označila

ZPRÁVY ZE SVĚTA

katastrofální humanitární situaci v Somálsku za hladomor a generální tajemník OSN Pan Ki-mun vybil dárkové státy k finanční pomoci. Celkem je podle něj třeba na pomoc v Somálsku shromáždit 1,6 miliardy dolarů (27,5 miliardy korun). Další pomoc pro uprchlíky přicházející před hladem ze Somálska připravuje mimo jiné i česká nevládní organizace Člověk v tísni. Hladomor má šokující rozsah. OSN o hladomoru hovoří, pokud je více než 30 procent dětí v postižené oblasti podvyživených a umírají v ní dva lidé na 10.000 obyvatel denně kvůli nedostatku potravin.

Nyní jsou podle OSN hladomorem stíženy dvě oblasti na jihu Somálska – Bakool a Lower Shabelle. Podle koordinátora OSN pro humanitární pomoc v Somálsku Marka Bowdena musela světová organizace tento krok učinit kvůli šokujícímu rozsahu krize. Dotýká se 3,7 milionu lidí, což je téměř polovina obyvatelstva země. „Desetitisíce lidí již zemřely, většinou šlo o děti,“ zdůraznil Bowden. Situace podle něj vyžaduje okamžitou reakci, aby mohly být zachráněny další životy.

Sucho, které zasáhlo celou oblast Afrického rohu, je nejhorší za posledních 60 let a má dopad na potravinovou situaci 11 milionů lidí. Milice Šabáb, které ovládají centrální a jižní části Somálska, kvůli tísňové situaci zmírnily asi dva roky staré embargo na mezinárodní pomoc. Prohlášení jižních území za oblast trpící hladomorem radikální islamistické hnutí podle agentury AFP přivítalo a vyjádřilo naději, že pomoc se dostane k obyvatelstvu. Podle serveru BBC byl v Somálsku hladomor naposledy před 19 lety.

Pomoc v podobě přístřešků, potravin, vody a zdravotní péče pro tisíce somálských uprchlíků v táborech v Etiopii připravuje Člověk v tísni. Informace o pomoci a finanční sbírce jsou k dispozici na internetových stránkách organizace.

Příčiny humanitární krize v Somálsku lze podle prezidenta Africké rozvojové banky Donalda Kaberuky kromě sucha spatřovat i v občanské válce: řešení tak musí zahrnovat i mírovou dohodu, tvrdí. „Jsem překvapen, že lidé vidí hladomor jako důsledek nedostatku deště a potravin,“ uvedl Kaberuka. „Somálsko potřebuje krátkodobé i dlouhodobé řešení pro stabilizaci hospodářství, financí a zemědělství,“ prohlásil Kaberuka.

Somálsko sužuje občanská válka od pádu autokratického režimu prezidenta Mohameda Siada Barreho v roce 1991 a také opakované přírodní katastrofy. Milice Šabáb, které se hlásí k teroristické síti Al-Káida, kontrolují část území včetně poloviny hlavního města Mogadišo i přesto, že se zde nachází mírová mise Africké unie AMISOM podporující přechodnou vládu.

Podle Úřadu vysokého představitele OSN pro uprchlíky opustila kvůli násilnostem více než čtvrtina obyvatelstva své domovy. Letos překročilo hranice

Somálska přes 135.000 lidí, aby našlo úkryt či potraviny a vodu. Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) vyzvala k dodatečné pomoci pro oblast celého Afrického rohu ve výši 120 milionů dolarů. Z celkové požadované částky by mělo připadnout Somálsku 70 milionů a ostatním zemím, Etiopii, Keni, Džibutsku a Ugandě, 50 milionů dolarů, uvedla AFP.

Zapomenout by se prý nemělo ani na požadavek zvýšit pomoc pro Súdán a Jižní Súdán o 37 milionů dolarů.

Die zdrojů ČTK, Reuters, BBC zpracoval rj.

ZPRÁVY ZE SVĚTA

PASTÝŘŮV BAROMETR UMOŽŇUJE NĚMČÍM NA INTERNETU OHODNOTIT SVĚHO FARÁŘE

V Německu se rozjelo internetové hodnocení kněží. Na službě zvané Hirtenbarometer (Pastýřův barometr) mohou lidé svým duchovním udělovat jeden až šest bodů v kategoriích bohoslužba, důvěryhodnost, schopnost jít s dobou, práce s mládeží a práce se seniory. Rovněž je možné napsat podrobnější „recenzi“.

Hirten BAROMETER

Lidé mohou hodnotit i významné církevní představitelé v čele s papežem Benediktem XVI., který měl dnes jen mírně nadprůměrné celkové hodnocení 3,82. Hodnotilo ho zatím 286 lidí. Zesnulý předchůdce „německého“ papeže Jan Pavel II. má průměrnou známku 4,53 bodu, ale zatím jej hodnotilo jen 120 lidí.

„Pastorální práce by měla být kvalitativně hodnotitelná“, říká jeden ze zakladatelů stránek Andreas Hahn. Mnoho kněží podle něj vykonává svou službu velmi dobře, ale širší veřejnost se o tom často nedozví.

Hahn rovněž doufá, že stránka poslouží také jako jakýsi systém včasného varování, který umožní zachytit klíčící problémy dřív, než se stanou hrozbou.

Zvláště katolická církev, která v poslední době čelila skandálům s pedofilními duchovními, se k internetové službě stává zdrženlivě. Podle agentury Reuters ji odmítlo komentovat berlínské arcibiskupství i Německá biskupská konference.

Hirtenbarometer byl spuštěn v dubnu a od té doby už prý bylo hodnoceno kolem 33.000 duchovních.

Zdroj: www.christnet.cz

ČESKOBATRÁSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ K TRAGEDII V NORSKU: DISKREDITACE TOHO, CO JEŽÍŠ ZADA

Dopis odmítající jakékoli spojení křesťanství s tragickými událostmi v Norsku rozeslala synodní rada Českobratrské církve evangelické (ČCE) na konci čer-

vence všem svým sborům, norskému velvyslanectví a ostatním církvím v České republice. Představitelé ČCE zároveň vypravají k obraně vůči zlu a násilí, aby neměly otevřený přístup do jednotlivých lidských životů.

„Původce hrozného činu se mimo jiné hlásí také ke křesťanství. S křesťanstvím však jeho myšlení a čin nemají nic společného, je to naprostá diskreditace toho, co od svých následovníků žádá Ježíš Kristus.“

Nejen jako lidé, ale rovněž jako křesťané odmítáme jeho jednání stejně jako přístup k životu a pohled na soužití s druhými, píše se v dopise podepsaném Liou Válkovou, Joielem Rumiem, Pavlem Stolářem, Danielem Ženatým, Evou Zadrážilovou a Pavlem Kašparem. Autoři v dopise připomínají, že vina solidarity nenahradí ztracené životy a sotva kdy zacelí rány, přesto vybízejí k modlitbě a vzájemnému sblížení. Neumíme nic jiného než na dálku být solidární se všemi zasaženými lidskou zvláštností a modlit se za ty, kdo prožívají hluboké rozčarování z tak snadného zneužití svobody.

Vzájemně nás sblíží odhodlání bránit tomu, aby zlo a násilí měly tak otevřený přístup do jednotlivých lidských životů. Přestože obrovská vina solidarity nenahradí ztracené životy a sotva kdy zacelí rány které vytvořily události... věříme, že odpovědi na setkání s touto podobou lidské choromyslnosti, fanatichosti a zvrhlosti je soustředěné rozvíjení všeho, co život obohacuje a to i s vědomím, že zranitelnost lidského společenství tak zůstane nepochybně vysoká.

Ekumenická bohoslužba za oběti teroristických útoků v Oslu a na ostrově Utøya se uskutečnila v pátek 29. července. Bohoslužby se zúčastnil i norský velvyslanec v ČR Jens Eikaas.

Zdroj: www.christnet.cz

FAIRTRADOVÉ CÍRKVE

Dovoďte mi přiblížit vám myšlenku fair trade a koncept fairtradových církví. Možná si při svých nákupech v supermarketech kladete otázku, jak je například možné, že jsou jablka dražší než banány, které se vozi přes polovinu zeměkoule? Odpověď je prostá: producenti v chudých zemích jihu dostanou zapláceno mnohonásobně méně než zemědělci v Evropě nebo USA. Příjemné ceny exotických plodin v našich supermarketech tak dotují producenti ze svého nedostatku. Asi bychom měli 65 let po poslezení středoevropské válce přemýšlet o slovech proroka Daniela: „Překonej své bratry spravedlností a své provinění milostí k strádajícím; snad ti bude prodlužen klid.“ (Dn 4, 24) Klid, který nám byl dán, nám může proteci mezi pesy jako pouštní písek. Za klid pro sebe a své blízké bychom měli bojovat třeba právě spravedlností. Koncept spravedlivého obchodu (fair trade) nabízí alespoň částečné narovnání nespravedlnosti, již dnes čelí četní zemědělci a producenti potravin i výrobci zboží na jižní polokouli i jinde.

Myšlenka fair trade pochází z křesťanského prostředí. Počátky spravedlivého obchodování se datují do začátku 50. let 20. století, kdy britská charitativní organizace Oxfam nakupovala hračky od čínských uprchlíků v Hongkongu. Ve stejné době začali s fair trade také mennonité v USA, jejichž aktivity později vyústily do úspěšné obchodní sítě Ten Thousand Villages („Deset tisíc vesnic“). Další křesťanskou zakladatelskou organizací byla S.O.S. Wereldhandel z Holandska. V roce 1975 vznikl dnes největší evropský dovozce

fair trade, německá společnost Gepa, založená německými církvemi a církevními organizacemi.

A co je základem konceptu fair trade? Především fé-

rové výkupní ceny placené producentům v rozvojových zemích. Důležité jsou také dlouhodobé obchodní vazby s evropskými a severoamerickými zákazníky. V rámci fair trade je zakázána nucená a dětská práce, koncept spravedlivého obchodování respektuje práva žen. Důležitou součástí konceptu spravedlivého obchodu je také dodržování přísných ekologických standardů produkce potravin. (Více informací o pravidlech fairtradového obchodování najdete na stránkách Asociace pro fair trade (www.fairtrade-asociace.cz), která podporuje fair trade a dohlíží nad využíváním ochranné známky Fairtrade v České republice.)

Pravidla bezpečnosti práce nebo důstojné pracovní podmínky dnes považujeme za samozřejmý nárok každého zaměstnance. Pokud vidíme jejich porušování nebo se snad tato nespravedlnost děje přímo nám, umíme se hlasitě ozvat. Jiné je to ve vzdálených zemích, které produkují exotické potraviny pro naše stoly. Zde důstojná a bezpečná práce není normou. V těchto zemích také velmi často dochází k ekologicky nepřijatelnému jednání velkých producentů potravin. Lidé v mnoha zemích severní hemisféry si tuto nespravedlnost postupně uvědomují a začínají se ptát na původ zboží ze svého nákupního vozíku. Stejně tak fair trade se stává běžnou součástí života v mnoha zemích na Západě

CÍRKEV A SPOLEČNOST

a tuto myšlenku v mnoha případech již přijala také většinová společnost.

Přesto se domnívám, že fair trade konvenuje přece jen nejvíce s biblickým poselstvím a s naší křesťanskou péčí o blaho bližních. Koneckonců první dovozce fair trade do České republiky obecně prospěšnou společností jeden svět založily pražské sbory CČE Vinohrady Jarov Salvátor a Libeň. Fair trade prodává a propaguje náboženská obec CČSH v Praze-Břevnově. V katolickém prostředí je velkým propagátorem spravedlivého obchodování Karmelitánské nakladatelství. Příklady bychom

našli více, nicméně větší část církvi a církevních obcí naší republiky fairtradové obchodování zatím neobjevila.

Proto na podporu spravedlivého obchodování vzniká koncept Fairtradová církev. Podmínky certifikace jsou jednoduché, farnost nebo církevní obec, která chce požádat o certifikaci, se oficiálně zaváže k podpoře fair trade a k odběru fairtradového zboží pro vlastní spotřebu (například kávy a čaje), bude informovat své členy, že se stala fairtradovou církví, církevní obcí, farností anebo jinou institucí, a zařadí téma spravedlivého obchodu do svých modliteb, případně seminářů nebo přednášek.

Posledním bodem kritérií je podmínka jednou za rok uspořádat akci na podporu fair trade (například v rámci národní akce na podporu spravedlivého obchodování Týden pro fair trade, formou diktvůzdání za úrodu, dne modliteb za záchranu Božího stvoření a podobně).

Pokud vás koncept oslovuje, podrobnější informace si můžete vyžádat na e-mailových adresách: mimra@ekumakad.cz a info@ekumakad.cz.

Domnívám se, že otázka etiky nákupů by mohla být součástí agendy všech církví, které působí v České republice. Pomoc chudým jak u nás, tak třeba skrze fair trade lidem na druhém konci světa, není vždy otázkou peněz. Někdy stačí sehnat si trochu informací a změnit některé své návyky. Kvalitní fairtradová káva není dražší než kvalitní káva v supermarketu. Proto můžeme i bez větších finančních zdrojů bojovat jak stepní lišky či pouštní lvi za spravedlnost.

Robert Mimra

RECENZE

ENCYKLOPEDICKÝ SLOVNÍK KŘESŤANSKÉHO VÝCHODU

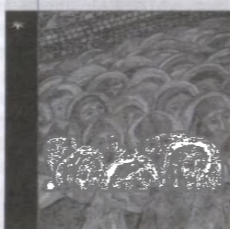
EDWARD G. FARRUGIA

Odpočívající redaktor a editor české části vydání PAVEL AMBROS. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma s.r.o., 2010. 1040 s.

Pa dlouholeté namávané práci překladatele Adama Mackerle a kolektivu autorů pod vedením Pavla Ambrose vyšel v nakladatelství Centrum Aletti Velehrad-Roma Encyklopedický slovník křesťanského Východu Edwarda G. Farrugia, obohačen o 555 nových besed zobledňujících realie střední a východní Evropy.

V úvodu se E. G. Farrugia (roč. 1947), děkan a profesor dogmatiky a východní patrologie Fakulty studií východních církví Pa-pežského východního institutu v Římě, uznávaný odborník studií křesťanského Východu, věnuje smyslu a těžkostem systému a i z a c zobledňující historii a teologii křesťanského Východu v slovníkové podobě. Autor si je dobře vědom nedostatků a těžkostí spojených s tak kolosálním, byť kolektivním dílem a poznamenává: „Na základě zásady reprezentativnosti, nezřídka i minorit, které by jinak nedosáhly na minimální počet, jsou zde zmíněny i ony. Žádná skupina není vyloučena a priori. Koherence nebyla hledána za každou cenu. Zdálo se vhodné říci alespoň něco o tom či onom aspektu, nevytyčili jsme si za cíl, že musíme říci všechno. Proto například mezi mnoha slavnými východními kláštery jsou zmíněny jen některé.“ Tento odkaz je obzvláště vhodný pro každého, kdo by v „slovníku“ hledal vyčerpávající poznatky zahrnující křesťanský Východ v celé šíři: v celé bohatosti tradic, bohosloví; v celé liturgické rozmanitosti, a to ve významu přísně „encyklopedickém“. Snad ani není potřeba zdůrazňovat, že by si dilo primárně určené široké kulturní veřejnosti velice rychle zúžilo na encyklopedické kompendium pro vysoce kvalifikovanou a erudovanou minoritní část společnosti. K tomuto cíli autora a práce české redakce

Edward G. Farrugia
Encyklopedický slovník
křesťanského Východu

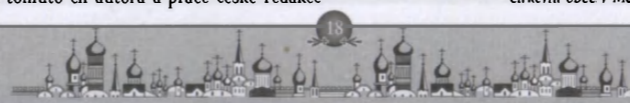
nesměřovaly. Farrugia v úvodu poznamenává, že „cílem tohoto slovníku je podnět poznání křesťanského Východu, které by zohlednilo odbornou úroveň ekumenického dialogu a posílilo naději většího vzájemného poznání křesťanů Východu a Západu tím, že se budou vzájemně vnímat jako lidé solidární s Kristem.“

Vstupní přehledová studie odpovědného redaktora českého vydání Pavla Ambrose (roč. 1955), profesora pastorální teologie CMTF UP a ředitele Centra Aletti v Olomouci, jenž se dlouhodobě zabývá studiem křesťanských evropských tradic, je věnovaná „Studiu křesťanského Východu v českých zemích i na Slovensku“, a to konkrétněji jak pravoslavní, tak katolickým byzantského obřadu. Po zhodnocení kardinálních pozic latinského nahlížení na křesťanský Východ tak, jak se vyvíjely v poslední době, autor na příhodném prostoru připomíná i instituce, jež se studiu křesťanského Východu věnují (Česká byzantologie, Slovanský ústav AV ČR etc.).

Slovník je koncipován přehledně, obohačen o rejstřík termínů i autorů a v závěru najde čtenář rovněž mapovou část, jež zobledňuje probíraný geografický kontext. Každé heslo je doplněno relevantními studiemi, edicemi pramenů, a pokud to bylo možné, i důležitějšími pracemi českých a slovenských odborníků. Kromě toho, že slovník zobledňuje rovněž realie českých zemí a Slovenska, je jeho nesporný přínos i v ustálené, nebo lépe ustalování náboženské terminologie křesťanského Východu.

Na každý pád, recenzovaný slovník by neměl chybět v příruční knihovně žádného člověka, jenž má nezaujatou snahu o poznání křesťanského Východu.

Dr. Eduard Neupauer, katedra filosofie FF ZČU
Církevní obec v Mariánských Lázních

ZNOJMO – 100 LET CHRÁMU SV. ROSTISLAVA

Pravoslavná církevní obec ve Znojmě letos pozvala duchovní a věřící z celé naší vlasti na modlitební oslavu 100 let od založení bývalého německého evangelického kostela, dnes chrámu sv. Rostislava ve Znojmě. Při příležitosti tohoto významného výročí chrámu připravila znojenská církevní obec, vedená o. Mgr. Luďkem Nešporem, spolu s partnerskými organizacemi a institucemi mimořádně bohatý a zajímavý program, který zahrnoval archijerejskou svatou liturgii při příležitosti státního svátku 6. července, kdy si připomínáme výročí upálení Mistra Jana Husa, a řadu dalších akcí.

Oslava 100. výročí chrámu nebyla na tento den zřejmě zvolena náhodně, protože postava Jana Husa, která kdysi rozdělila a rozdělovala po celá staletí české a moravské křesťany, dnes křesťany u nás spojuje. V tomto se zřejmě osudy odvázného

z kazatelů z Husince podobají osudům chrámu ve Znojmě, který byl postaven v roce 1911 jako nádherný příklad secesní architektury a byl vyprojektován vídeňským architektem Ludwigem Fajglem, aby sloužil potřebám znojenských evangeliků německé národnosti. Pohnuté osudy Československé republiky

před vypuknutím a v průběhu 2. světové války však vedly k tomu, že německá menšina byla ze Znojma i z celého pohraničí vysídlena a církevní stavby v tomto velkém prostoru přšly na jiné církve a na další subjekty. Péče o Boží lid i o svěcené památky byla v době komunistické diktatury všelijak znemožňována a omezována a není divu, že smutný osud zanedbávané církevní stavby – později skladu stavebního materiálu tehdy postihl i bývalý německý evangelický kostel ve Znojmě – dnes obdivovaný klenot secesní architektury a díky pravoslavné církvi opět živý a modlicím se pravoslavnými lidmi navštěvovaný svatostánek.

V rámci oslav 100. výročí chrámu však bylo mod-

litbou za všechny stavitele, navštěvovatele a dobrodince zdůrazněno, že úsilí o dobré dílo před Bohem se nikdy neztrácí, a jak zdůraznil vikární biskup hodonínský Jáchym, Boží řízení a obětavost jeho služebníků někdy vede k překvapivým a krásným výsledkům – jak se i v případě tohoto chrámu stalo příčiněm

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

znojenských duchovních o. Alexandra Nováka a o. Ludka Nešpora, příčiněním olomoucko-brněnské eparchie a také zástupců města i všech úřadů a insti-

tuci, které se o získání a pozoruhodnou opravu chrámu zasloužily.

Program oslav 100. výročí postavení chrámu kromě archijerejské sv. liturgie, sloužené biskupem Jáchymem s duchovními Flaviou Badelitou z Mikulova a místním duchovním správcem o. Nešporem, zahrnoval komentovanou prohlídku stavby pod vedením Silvestra Kozlase a také představení nové publikace tomuto chrámu věnované, uspořádání „dne otevřených dveří“, ekumenickou bohoslužbu za účasti představitelů církvi působících ve Znojmě, které chrám užívaly, a také koncert Nosticova kvarteta a další hudební a vzdělávací programy konané ve dnech 5. až

toto nevěšední modlitební, kulturní i vzdělávací setkání s církevní historií, současností i budoucností a také s pozoruhodnou architekturou nakonec přijalo tak málo otců duchovních a věřících odjinud.

Roman Juriga

CHUDOBIŇ

Tak jako v předchozích letech připravila i letos chudobinská církevní obec poutníkům z blízka i z daleka pěkné přivítání a duchovní zážitek v den státního svátku sv. Cyrila a Metoděje 5. července. Svatou liturgii sloužil vikární biskup hodonínský Jáchym spolu s otci duchovními Mgr. Janem Langrem a místním duchovním správcem o. Mgr. Ing. Dušanem Basilem Svěbenikem. V kázání biskupa zazněla krásná slova o nevěšední obětavosti a statečnosti svatých věrozvěstů, kteří jsou právě v dnešní době, jež vede lidi často k duchovní lhostejnosti a zlenivění, obrovským příkladem a také jasným návodem, jak následovat Krista. Vladyka Jáchym zdůraznil, že jak sv. Cyril, tak sv. Metoděj si mohli ve své době a ve své společenské situaci zvolit pohodlný a zajištěný život v Byzanci, avšak vedeni Duchem svatým a také pozváním sv. knížete Rostislava i pobídkou císaře Michala III., se rozhodli přijmout mimořádně náročné poslání misionářů v tehdy velmi nehostinných a divokých končinách střední Evropy a zvěstovat Krista a jeho spasení našim předkům. Rozhodli se tak vsadit obětovat pro lid „bloudící v temnotách“, a jak zdůraznil biskup Jáchym, v tomto přijetí nelehkého misijního poslání

9. července

Otcí Ludku Nešporovi, městu Znojmu i všem, kdo se na uspořádání těchto oslav podíleli, patří poděkování vědných hostů. Je jenom škoda, že pozvání na

je nutné následovat příklad sv. Cyrila a sv. Metoděje i dnes a zvěstovat Krista v soudobé novopohanské a konzumní společnosti především našim příkladem křesťanského života a obětavosti.

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

Po svaté liturgii připravili chudobníci pro přítomné hosty pěkné pohostění a vytvořili i pěknou atmosféru vzájemného sdílení v prostorách kaple

vedle chrámu. Věřící i duchovní z jiných církevních obcí, kteří se letošní oslavy cyrilometodějského svátku zúčastnili, chudobníky bratřím a sestřím i touto cestou za milé křesťanské společenství velmi děkují.

Roman Jurgo

PETROPAVLOVSKÉ SLAVNOSTI V MILŘICH

Každoročně se konají v polovině července na Milřích Petropavlovské slavnosti, zdejší kostel byl totiž zasvěcen právě svatým Petru a Pavlovi.

Ani letošní rok nebyl výjimkou. Přesto se ty letošní

slavnosti od všech předchozích lišily. Jejich součástí totiž mělo být vysvěcení vlajky a praporu obce Milře. Proto také byl v tomto roce na slavnosti pozván nejvyšší představitel pravoslavné církve v České repub-

lice - Jeho Blaženost Kryštof, který měl vlajku a prapor vysvětit. Počátek svaté liturgie byl stanoven na den 17. července o desáté hodině dopolední, ale už mnohem časněji se u kostela scházeli místní i přespolní věřící, zejména ze sousedních německých obcí. Tyto německé občany k Milřím poutá jistý vztah z minulosti, většinou se zde narodili oni či jejich předkové. Sváteční atmosféra byla umocněna okamžikem, kdy u kostela zastavil velký černý automobil, v němž přijel arcibiskup Kryštof. Po obřadním oblékání vykročil směrem k svatostánku, ale to už mu vycházel vstříc starosta obce Milře Jan Terela, který jej dojetím vřelým tradičním pravoslavným svátečním bílým chlebem a solí. „Vítám vás v naší malé obci Milře a jsem nesmírně poctěn tím, že jste k nám po roce opět zavítal.“ zaznělo z úst starosty. „Vaše návštěva je pro nás skutečnou ctí, velmi si vážíme vašeho přátelského vztahu k naší obci a zároveň vás prosím, abyste vysvětil naše obecní symboly - vlajku a prapor.“ Poté místní věřící předali metropolitovi květiny a Jeho Blaženost Kryštof se svým typickým vřelým úsměvem na tváři vstoupil do chrámu. První částí slavnosti byla mše svatá, již provázely zádušné a zároveň libezné modlitby a zpěvy. Poté proběhlo vysvěcení dvou symbolů obce - praporu a vlajky. Po skončení církevního obřadu následovalo neformální posezení starosty Jana Terely, místostarosty Miroslava Hojara a zastupitele Aloise Vávry s metropolitou Kryštofem. Na něm se obě strany domluvily, že v příštím roce uspořádají velké oslavy svátku svatého Petra a Pavla, jimiž připomenou dvousté výročí vysvěcení kostela svatého Petra a Pavla na Milřích. „Velmi si vážím vaší náklonnosti a vašeho přátelství.“ zakončil rozpravu starosta Jan Terela. „Již dnes se těším na vaši další návštěvu naší obce.“

65 LET PRAVOSLAVNÉHO CHRÁMU V TABOŘE

7. července 2011 si pravoslavná církevní obec v Táboře připomínala 65. výročí vysvěcení chrámu. Samotná pravoslavná církevní obec v Táboře vznikla ve 20. letech 20. století jako jedna z prvních církevních obcí hned po obnovení pravoslavné církve v Česku biskupem Gorazdem. Až do osudového roku 1942 (atentát na R. Heydricha a následné ukrytí parašutistů v kryptě katedrálního chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici v Praze), kdy byla pravoslavná církev

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

postavena mimo zákon, probíhaly bohoslužby v katolickém kostele Narození Panny Marie na náměstí Mikuláše z Husi (tzv. „Klášteřáku“). Pravoslavní se tam střídali s věřícími z evangelické církve a usilovali o možnost získání vlastních prostor. Roku 1946 byla opravena spítální kaple sv. Alžběty a byla předána do užívání pravoslavné církvi. Na opravě a přípravě chrámu se aktivně podíleli věřící církevní obce. Návrh ikonostasu a napsání ikon provedl otec Andrej Kolomacký, stavitel chrámů. Na svátek mistra Jana Husa, den před vysvěcením chrámu, se konala pouť na neďaleký Kozí Hrádek. Samotné vysvěcení chrámu na počes svátku Bvřšení sv. Kříže proběhlo 7. 7. 1946 a vykonal ho tehdy jako svou první mimopražskou vizitaci vladyka Jeleferij. Od té doby se zde konají pravidelné bohoslužby.

Chrám je, jak už bylo řečeno, bývalá spítální kaple svatého Kříže, která byla původně zasvěcena sv. Alžbětě. S přilehajícím domem č. p. 285 – bývalým spítálem – tvoří jeden stavební celek (chrám obdržel své vlastní č. p. až v roce 2010), jenž se rozkládá na místě středověkého pohřebiště ještě předhusitského Hradíště Vitkovců. Nejstarší zmínka o spítálu pochází z let 1443–1444. K. Thir ve II. dílu své knihy „Staré domy rodiny tábořské“, vydané v roce 1930, píše: „Za doby husitské máme tu spítal, vedle školy a dům proti spítálu dle staré tradice slove farou. Máme tu tedy pohromadě budovy které v městech doby otakarovské tvořily skupinu: kostel se hřbitovem okolo, farní budova a škola: vše to bývá vždy pohromadě, ne na náměstí, jako nyní, nýbrž stranou. Tak bylo myslim i v původním Hradíšti Vitkovců, ač ovšem k stavbě kostela zde ještě nedošlo. Zakladatelé Tábora, kteří položení těch budov z tradice ještě mohli dobře znáti, umístili svůj spítal a školu zase v těch místech, hřbitov ovšem myslim přeložen hned za město. Ústav tento přejali zakladatelé Tábora z Ústí nejspíše i s jeho fundacemi. Spítály v městech středověkých stávaly obyčejně vne města, neboť byly určeny pro poutníky, žebráky (chodce) a nemocné a spojeny obyčejně s kostelíkem neb kaplí. V tom, že Táborskí vzali ústav tento do města, vidim patrný úmysl, že spítal více neměl sloužiti cizím nýbrž domácím chudým. Od ústavu tohoto obdržela tato čtvrť města pojmenování „chodcovská“. Kaple samotná byla postavena na počátku 18. st. K tomuto K. Thir ve své knize zaznamenává: „R. 1718 kaplička ve spítále nově se staví. Václ. Klouzal dal na to 50 zl. z důchodu dáno

30 zl. Byla-li kaple zde již dřívě, o tom zmínky jsem nenašel. R. 1777 fundační instrument pořízen, kterého dřívě nebylo, a vtělen v knize V. obligationum str. 224.“

V současné době budova chrámu patří mezi kulturní památky historické části Tábora a je pravidelně zařazována do objektů v rámci Dne otevřených dveří památek. Často i s doprovodným programem – výstavou ikon, práci žáků nedělní školy, obrazů akademického malíře Teodora Buzu – farníka chrámu, pravoslavné literatury, o činnosti Pravoslavné akademie ve Vilemově atd. Konají se přednášky a také koncerty – např. za pomoci chrámového sboru ze Šumperku, který přijal pozvání a vystoupil s pravoslavnými duchovními zpěvy. Všem spolumorganizátorům jmenovaným i nejménovaným patří velký dík.

Andrea Vachromějeva

POSVĚCENÍ SVATÉHO KŘÍŽE V MOSTĚ

Ve sváteční den 6. července navštívil metropolita Kryštof pravoslavnou církevní obec v Mostě. Nejprve sloužil archierejskou sv. liturgii v chrámu Narození přесватé Bonorodice, který je zároveň hlavním chrámem monastýru svatého Prokopa Sázavského, založeného metropolitou Dorothejem v 90. letech minulého století. Vladyka metropolita slavnostně předal na konci sv. liturgie novému igumenovi monastýru otcí lzaiášovi igumenské žezlo. V jeho osobě se tak spojila úloha duchovního správce i představeného monastýru. Po bohoslužbách následoval církevní průvod z chrámu ke kříži vztyčenému před farní budovou Vladyka metropolita tento nádherný kříž vysvětil a uložil do něj spolu s otcem lzaiášem schránku s průvodním dopisem svědčícím o této události. Všichni přítomní duchovní spolu s věřícími nakonec kříž políbili za zpěvu: „Kříži tvému klaníme se, ó Pane a svatě vzkříšení tvé slavíme.“

OSLAVA CHRÁMOVÉHO SVÁTKU PRAŽSKÉ KATEDRÁLY

Již od doby svého vysvěcení 28. září 1935 svatým mučedníkem biskupem Gorazdem a ruskými a srbskými archiereji slavi pražská katedrála svatých Cyrila a Metoděje chrámový svátek 5. července. Letošního roku sloužil tento den archierejskou sv. liturgii vladyka metropolita Kryštof spolu s představeným

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

katedrály met. prot. ThDr. Jaroslavem Suvarkým, Ph.D. otcem archimandritou Kosmou, prot. Ing. Jiřím Čápem a dalšími duchovními. Ve svém kázání vладыka hovořil o významu misijního díla svatých věrozvěstů pro všechny slovanské národy. Po ukončení bohoslužeb vyznamenal sestru Irenu Rudlovou, která působí v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Řádem svatých Cyrila a Metoděje - zlatou medailí. Sestra Irena například pomohla v letošním roce uspořádat vystoupení „Hlasů pravoslavi“ v České republice a měla velký podíl na uspořádání mezinárodní konference k 90. výročí přijetí ruské emigrace v Československu. Blahopřejeme!

Ústředí

ŽALMISTÉ V MARIÁNSKÝCH LÁZNÍCH

V neděli 10. července 2011 navštívil metropolita Kryštof pravoslavnou církevní obec v Mariánských Lázních v doprovodu hypodiakona Alexije a žalmistů Pavla a Nikolaje. Na prahu chrámu svatého Vladimíra vладыka vítal jeho duchovní správce mitr. prot. Mgr. Josef Hauzár, kancléř ÚMR v Praze, spolu s duchovním správcem v Aši jerejem Romanem Mastíkem. Otec Josef ve svém přivítání zmínil nadcházející stodesáté výročí založení chrámu, na jehož počest připravují místní věřící rekonstrukci a vybavení zvonice. Následovala archierejská svatá liturgie, při níž metropolita Kryštof udělil chirotesii žalmistovi bratru Mgr. Eduardu Neupauerovi, Ph.D. V závěru bohoslužeb pak pogrataloval chrámovému starostovi a žalmistovi Ing. Vladimíru Tatarinovi k jeho kulatému životnímu jubileu a udělil mu za mnoholetou obětavou práci pro slávu Boží a blaho pravoslavného lidu Řád svatých Cyrila a Metoděje - zlatou medailí. Ke gratulaci se připojil také duchovní správce otec Josef a věřící, kteří se v hojném počtu zúčastnili těchto slavnostních bohoslužeb. Tuto neděli si totiž v Mariánských Lázních připomínali památku svatého Vladimíra, na jehož počest byl pravoslavný chrám zbudován.

Ústředí

CHRÁMOVÝ SVÁTEK V KARLOVÝCH VARECH

Chrámový svátek svatých apoštolů Petra a Pavla v Karlových Varech se slaví 12. července. Tento den archierejskou sv. liturgií sloužil metropolita Kryštof spolu s kancléřem ÚMR otcem mitr. prot. Mgr. Josefem Hauzárem, duchovním správcem a představitel-

em Podvorjia Moskevského patriarchátu otcem prot. Mgr. Nikolajem Liščeňukem a dalšími devíti duchovními z České republiky a Slovenska i ze zahraničí.

Chrám svatých Petra a Pavla v Karlových Varech je již několik desetiletí sídlem „Podvorjia“ - Zastupitelství Moskevského patriarchátu a pečuje o ruský hovořící pravoslavné křesťany. V letošním roce se jeho

představitel stal vedoucím Duchovně-kulturního střediska Ruské pravoslavné církve při Velvyslancetví Ruské federace v Praze. Věříme, že se tak bude rozvíjet naše dobrá vzájemná spolupráce s největší pravoslavnou církví světa.

Ústředí

DESÁTÉ VÝROČÍ NA ABERGU

Díkůvzdáním poděkovala Hospodinu matka igumena Nektárie (Röhmánová) za deset let monašské služby na Doubské hoře u Karlových Varů v pondělí 11. července 2011. Tuto bohoslužbu vykonal metropolita Kryštof spolu s otcí duchovními prot. Nikolajem Liščeňukem, představeným „Podvorjia“ Moskevského patriarchátu, archimandritou Sergijem, archimandritou Kosmou a igumennem Izaiášem. Vладыka Kryštof v závěru díkůvzdání vyznamenal matku igumenu Nektárie Řádem sv. Cyrila a Metoděje - zlatou medailí, za její obětavou službu Bohu i lidem v nelehkých podmínkách ve skitu - monastýru sv. Mikuláše. Za jejího desetiletého působení na Doubské hoře (Abergu) se stal malebný dřevěný monastýrský chrám místem duchovní útěchy pro stovky věřících z České republiky i ze zahraničí. Matka Nektárie poděkovala vладыkovi Kryštofovi za vysoké ocenění svého desetiletého pů-

ZPRÁVY Z EPARCHIÍ

sobení a vyjádřila vděčnost za podporu, která se jí dostává ze strany pravoslavných duchovních i věřících. Milou a skromnou jubilantku přišlo ten den pozdravit velké množství duchovních osob a pravoslavných i jinoslavných věřících. Matce igumeně Nektárie přejeme hojnost Božho požehnání v pevném zdraví na přímluvy přerované Bonorodice, svatého Mikuláše Divotvůce i svatého Nektárie, jehož jméno přijala při mnišských postřizích. Mnohá a blahá léta! *Ústředí*

VILÉMOV

Pravoslavná církevní obec si v pondělí 15. srpna 2011 modlitebně připomněla osmdesáté výročí posvěcení základního kamene svého chrámu spolu s dvacátým výročím založení Gorazdova cyrilometodějského střediska duchovních setkání na jehož stavbu poskytl pozemek. Slavnostní svatou liturgií sloužil vladyka metropolita Kryštof spolu s vzácným hostem naší církve vladykou Leem, arcibiskupem karelským a celého Finska, biskupem vikáři - komárenským vladykou Tichonem, hodoninským vladykou Jáchymem, a velkým počtem otců duchovních z Čech a Moravy. Při svaté liturgii zpívali střídavě věřící podle českých nápěvů svatého novomučedníka vladyky Gorazda a pěvecký sbor z Finska. Vladyka metropolita ve svém

kázání zmínil cyrilometodějské základy naší církve a význam, který má v životě pravoslavného křesťana chrám. Připomněl také hodnotu monastýru, ve kterém se konalo mnoho důležitých církevních setkání, a díky pěti matek a sester z monastýru, který je jeho součástí, svědčí o přítomnosti pravoslavné víry v naší zemi. Vladyka zdůraznil, že je zapotřebí abychom všichni dle jeho názoru vynaložili velké duchovní úsilí, a uviděli dobrodiní, která nám monastýr a přítomnost matek z Rumunska přináší. Závěrem popřál všem přítomným hojnost Božho požehnání a radosti z účasti na bohoslužbách v čistém a vždy pečlivě vyzdobeném Božím stánku postaveném z lásky k Bohu, Ježíši Kristu a jeho přerované Matce Panně Marii. Po konci bohoslužeb dostali archijerejové od matky představená Alexije květinové dary a vladyka Leo poděkoval za pozvání na tuto duchovní oslavu dvojitého výročí do Vilémova. Následoval zpěv mnoholetí ve finštině a společný oběd, který připravily vilémovské monašky pro všechny poutníky i místní věřící. Při

něm promluvil vladykové vikáři, biskup komárenský Tichon a biskup hodoninský Jáchym. Přítomné též pozdravili starosta Vilémova pan Ing. Vladimír Huf, ředitel Pravoslavné akademie bratr Mgr. Roman Juriga, ředitelka Pravoslavné akademie v Novém Valámu sestra Sírpa Antonen a další. *Ústředí*

OSIŘELA PRAVOSLAVNÁ OBEC V PŘÍBRAMI

V naší pravoslavné tradici se obracíme na každého kněze s oslovením „otec“, toto oslovení má základ v tradici hluboké úcty prostého lidu k pastýřskému vedení duchovenstva, v životě církevní obce také vyjadřuje důvěrný vztah věřících ke svému knězi, který je vede k Otci v nebesích.

Každý pravoslavný věřící dobře ví, že jeho skutečným otcem je samotný Hospodin Bůh, u některých pravoslavných národů tak kněze lidé neoslovují „otec“, ale nazývají je „rodiči“, v tomto případě je vytkleno duchovní rodičovství jako zodpovědnost za vedení svěřeného lidu ke spáse, jak říkají Rusové - duchovních dětí.

Právem tedy vždy, když odejde na věčnost duchovní správce, říkáme, že církevní obec osiřela, neboť děti ztratily svého duchovního rodiče. Tato smutná situace nastala nyní v příbramské církevní obci při chrámu sv. Prokopa Sázavského, neboť její „rodič“ - o. schiarchimandrita Silvestr odešel na věčnost.

Vzpomínám si, když před 4 lety tehdy ještě jako archimandrita o. Silvestr odcházel z olšanské obce při chrámu Zesnutí přerované Bohorodice v Praze, celou záležitost nesl těžce a pociťoval určitou křivdu. V tomto pražském chrámu Zesnutí přerované Bohorodice byl o. Silvestr představeným řadu let, zde pokřtil a duchovně vedl velké množství věřících, včetně významných osobností, zde také za svoji pastýřskou činnost obdržel různá církevní vyznamenání, není tedy divu, že pouto s olšanským chrámem pro něj bylo stále živé a pevné.

Otec Silvestr byl však také především poslušným mnichem, který přijal nové poslušenství tam, kde to církev momentálně potřebovala. Zanedlouho po převzetí povinností duchovního správce v Příbrami zažíval o. Silvestr skutečně plně duchovní obrození, nejdříve velmi pokorně a následně s nasazením, jenž mu bylo vlastní, se pustil do obětavé práce.

Mnohokrát mi řekl, že děkuje dobrotivému Bohu za své přesídlení do Příbrami, a třeba vděčnost o. Silvestra se zcela promítala v jeho vytiženosti a zápalu pro život církevní obce.

Společně s příbramskými věřícími sloužil v měst-

ském hřbitovním chrámu Povýšení sv. Kříže a následně nastalo velké stěhování, když se podařilo získat od římskokatolické církve do dlouhodobého pronájmu pěkný malebný chrám sv. Prokopa Sázavského v Příbrami Březových horách.

Současně s prací na vybavení chrámu a sloužením pravidelných nedělních a svátečních bohoslužeb věnoval svůj drahocenný pozemský čas o. Silvestr svěřenému věřícímu lidu jak pastorační péči v Příbrami, tak i svým duchovním dětem v Praze. Otec mnohdy povzbuzoval lidi ve svém okolí i bezprostředním humorem, jenž patřil k jeho charismatu, v těžkých chvílích dokázal podat potřebnou pomocnou ruku. O. Silvestr byl rovněž vy-

hledávavým, odhodlaným a čestným. Předně díky obětavým věřícím a mnohdy i díky vynaložení vlastních finančních prostředků o. Silvestra se podařilo příbramské farnosti chrám kompletně vybavit, od nového prestolu, úplného liturgického vybavení, ikonostasu, lustru, ikon, pokrývek, rouch, nových vstupních dveří, až po elektronické zabezpečení.

S ustálenou návštěvností nedělních bohoslužeb kolem 40-50 lidí zažívala příbramská církevní obec i svůj rozkvět a v plánu byly další aktivity, které o. Silvestr již ale nestihl, neboť jako věrný a poslušný mnich byl povolán k dalšímu poslušenství - tentokrát se místem jeho poslušenství stalo samotné nebe.

Nechť mu tedy Hospodin odpustí všechna jeho provinění, neboť jak čteme v rozlišující modlitbě nad zesnulými: „není člověka, jenž by živ byl a jenž by nehrěšil!...“ dopřejte mu věčný pokoj, stálou vzpomínku a modlitby jeho duchovních dětí a celého svěřeného stáda Božího.

Věčnaja pamjať! Christos Voskresel!
s hlubokou úctou prof. D. Dudáš

VARIABILITA PUTOVÁNÍ

Začaly prázdniny, začalo pršet a mládežníci měnili své plány...

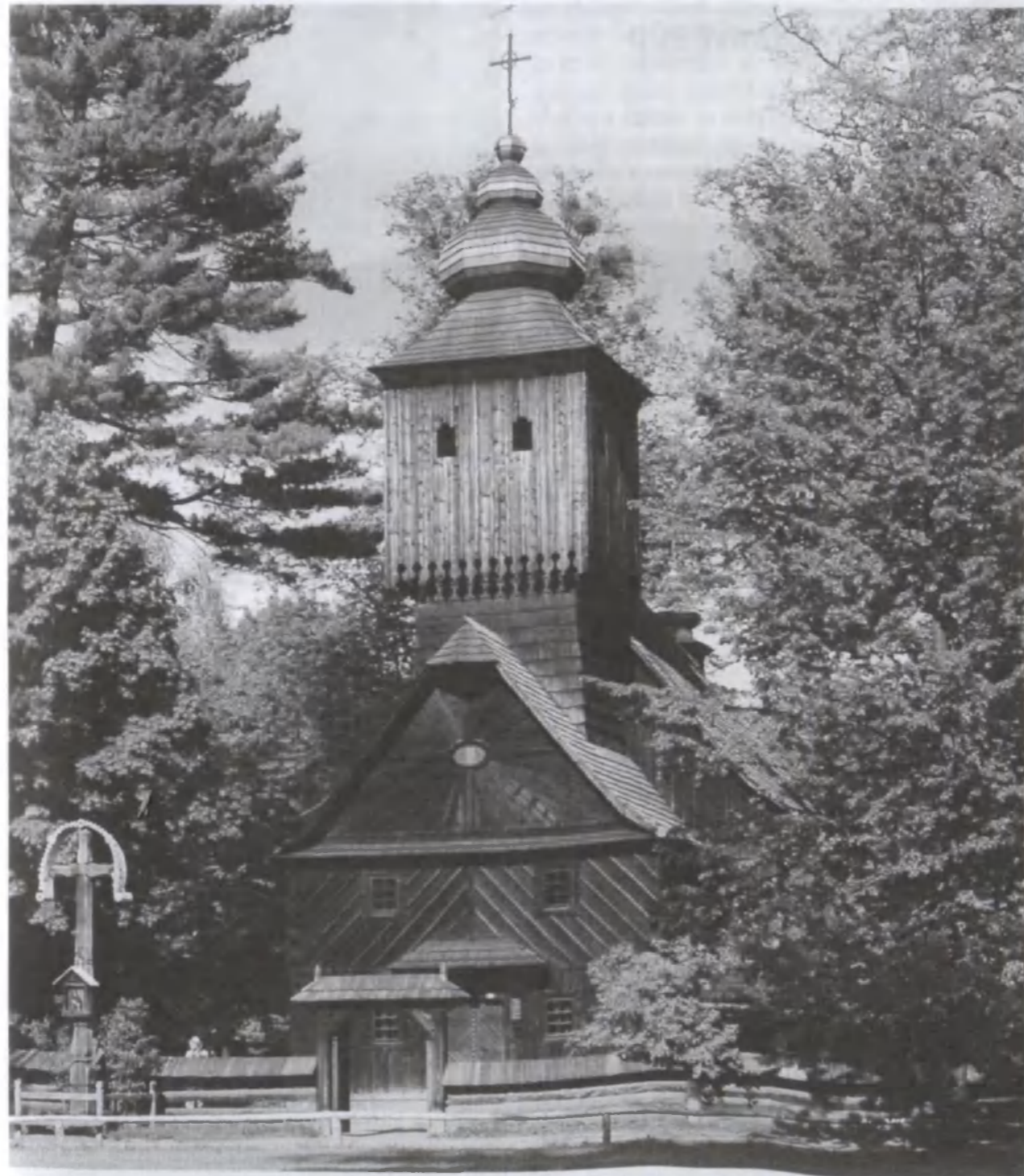
S roustoucími srážkami a klesající teplotou ztrácelo putování beskydskou krajinou na přitažlivosti a hrubovrbecký monastýr lákal jistotou střechy a tepla. A tak se pravoslavná mládež rozhodla, že pozmění směr svého putování o 90 stupňů a namísto plánovaného setkání ve valašském Rožnově

pod Radhoštěm se vydala do slováckého střediska pravoslavi. Liturgie, jež se konala v dřevěném kostelíku sv. Anny ve valašském skanzenu, se nakonec zúčastnil pouze viceprezident Břm Viktor Dutko. Kromě pěti mládežníků prožila v monastýru krásný týden také skupina takřka třiceti táborníků pod

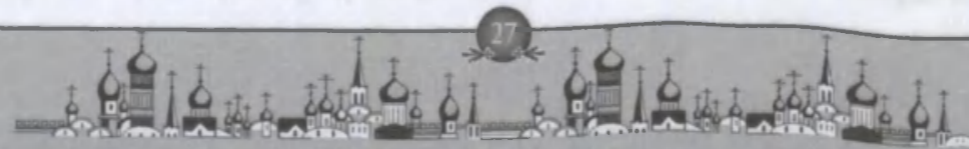

MLÁDEŽ

vedením o. Basila Švábeníka a sestry Majky. Všudypřítomní táborníci sbírali poklady a schovávali si je do svých pokladniček, tu podstatnější část i do svých srdcí, na místním hřišti si protáhli nejen ruce a nohy, při noční stezce vyzkoušeli svoji odvahu, lepili ikony, zpívali, vyráběli lampády a mnoho dalšího nezbytného a táborového. Děti dozajista vzpomínají na výbornou kuchyni mátušky Blanky a my děkujeme

Chrám sv. Anny ve skanzenu v Roznově pod Radhoštěm

MLÁDEŽ

vладыkovi Jáchymovi, že jsme v monastýru mohli být a přiložit ruku k dobrému dílu.

Milada Marie Kudelová

BRATRSTVO V ROŽNOVE POD RADHOŠTĚM

Velakrát sa stáva, že my pravoslávni svedčíme o Christovej Cirkvi a vydávame vedectvo na miestach, ktoré Boh sam vyberá. Misijnou a už tradičnou bola i svätá liturgia v Rožnove pod Radhoštěm pri priezi-

losti štátnych osláv sviatku Cyrila a Metoda. Chrám v prírodnom skanzene rozozvučali liturgické piesne v podaní pravoslávneho zboru z Brna. Úprimné slová kazne poukazali na skutočnú hodnotu bohatstva cyrilometodejskej tradície, na veľkosť služby bližnému

a pravdu Cirkvi v jej kontexte k dnešným výzvam modernej doby. Pravoslávna liturgia pootvorila i pre mnohých nepravoslávnych svoje bohatstvo

a krásu. Po celých tisícročia Cirkev svedčí a vydáva svoje svedectvo tým, ktorí hľadajú pravdu a spásu. V pokojnej atmosfére zazneli mnohé priateľské slová, obaja a radosť zo spoločného stretnutia pravoslávnych

z Ostravy, Přerova, Brna, Znojma a iných miest. Bratrstvo pravoslávnej mládeže bolo zastupené účasťou viceprezidenta. Veríme, že Boh i naďalej bude posilňovať svoju Cirkev v našich krajinách, naplňovať ju radosťou a požehnaním.

Viktor Dutko

SETKÁNÍ VÝBORU BPM

Dne 9. července 2011 proběhlo v Olomouci již druhé setkání výboru BPM. Grémium BPM vyhodnotilo svou dosavadní činnost a její úspěchy zejména se však soustředilo na další chod organizace a strategii jejího fungování. Mezi nejdůležitější usnesení pat-

řilo vytvoření ediční rady BPM, iniciování aktivit s účasťou pravoslávnej zahraničnej mládeže a vypracování plánu programu pro nadchajúcejú pólrok.

MLÁDEŽ

SETKÁNÍ MLÁDEŽE NA ZÁPADE ČECH

Ve dnech 23.-25. 8. 2011 se v církevní obci ve Františkových Lázních při chrámu sv. Olygy uskutečnilo se-

tkání Bratrstva pravoslavné mládeže. Páteční odpoledne bylo věnováno prohlídce místní proslavené lázeňské trasy k lesní kolonádě Natálie, včetně ochutnávání nejvýznamnějších lázeňských pramenů. Večer se účastníci krátce seznámili s historií chrámu a církevní obce sv. Olygy, poté následovala večere a společné

večerní modlitby v chrámu. V sobotu po ranních modlitbách jsme po snídani vlakem dojeli do Chebu, kde právě probíhaly městské Valdštejské slavnosti. Po krátké prohlídce města naše cesta směřovala opět na vlakové nádraží, odkud jsme dojeli do přírodní rezervace Soos v Novém Drahově, kde se nachází významné rašeliníště a slatiniště a pozoruhodné bahenní sopky. Sobotní večer završila večerní bohoslužba a krátká procházka k místní minizoologické zahradě u jezera Amerika. V neděli ráno část účastníků odjela na sváteční bohoslužbu Zesnutí přesvaté Bohorodice do monastýru v Loučkách u Karlových Varů, ostatní se zúčastnili sv. liturgie v chrámu sv. Olygy. Všem účastníkům, ale také těm, kteří setkání podpořili svou modlitbou, patří velký dík. S Boží pomocí se všichni budeme těšit na další setkání!

Metoděj Kout

POZVÁNÍ

Město Slaný a Slovanský ústav Akademie věd ČR
ve spolupráci se Slovanskou knihovnou (NK ČR)
vás dovolují pozvat na konferenci

SLÁNSKÉ
ROZHOVORY 2011
RUSKO

Ruská emigrace v Čechách po roce 1917
Ruská literatura a myšlení
Slovanská knihovna a Rusko
Pravoslavná ikona

4. října 2011 od 9.30 hodin
Slaný, bývalý hotel Grand, Třebízského 161

Na konferenci vystoupí

- PhDr. Helena Ulbrechtová, Ph.D. (ředitelka Slovanského ústavu AV ČR)
- PhDr. Marek Přihoda (Ústav východoevropských studií FF UK) ■ PhDr. Julie Jančárková, Ph.D. (Slovanský ústav AV ČR) ■ Mgr. Hanuš Nykl, Ph.D. (Slovanský ústav AV ČR)
- archimandrita ThDr. Marek Krupica, Th.D. (představený Pravoslavné církevní obce u chrámu sv. Václava v Litoměřicích) ■ PhDr. Lukáš Babka (ředitel Slovanské knihovny při NK ČR) ■ Mg. Anastasie Koptivová (Slovanská knihovna při NK ČR) ■ doc. Mgr. ThLic. Pavel Milko, Ph.D. (Slovanský ústav AV ČR)

Výstavy

- Výstava ikon - Ikonopisec Antona Jaržombeka, kterou doplní Svátková ikona ze Sládečkova muzea v Kladně, několik ikon ze sbírek Vlastivědného muzea ve Slaném a slánských soukromých sbírek / ve výstavní síni Vlastivědného muzea ve Slaném
- Slovanská knihovna - součást tradic české slavistiky / na chodbě Knihovny Václava Stecha ve Slaném

PROGRAM METROPOLITY

PŘEHLED BOHOSLUŽEB METROPOLITY KRYŠTOFA V MĚSÍCI ZÁŘÍ 2011

VLADYKA S POMOCÍ BOŽÍ HODLÁ:

ČTVRTEK 1. ZÁŘÍ

v 17⁰⁰ hod. sloužit bohoslužbu za oběti černobylské katastrofy po 25 letech v monastýru Zesnutí přesvaté Bohorodice ve Vilénově u Litvle

SOBOTA 3. ZÁŘÍ

v 10⁰⁰ hod. vysvětit po rekonstrukci kapli Zesnutí přesvaté Bohorodice v Brance (farnost Milířec), poté v ní sloužit první archijerejskou sv. liturgií

NEDELE 4. ZÁŘÍ

v 10⁰⁰ hod. v den svátku sv. novomučedníka vladyky Gorazda sloužit archijerejskou sv. liturgií v kapli jemu zasvěcené v Rakovníku

v 14.30 hod. sloužit pannyčidu na místě a v case popravu sv. novomučedníka vladyky Gorazda dalších duchovních a zaměstnanců cirkve v areálu Památníku v Kobylisích (Praha 8)

v 16⁰⁰ hod. pomodlit se u pamětní desky svatému novomučedníku vladykovi Gorazdovi na zdi Pankrácké věznice v Praze 4, kde byl několik dní před popravou světec vězněn a mučen

ČTVRTEK 8. ZÁŘÍ

v 09⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v kapli Všech svatých Země české v hotelu ICON V Jámě 6 v Praze 1, poté tamtéž požeňnat fideleému zasedání Eparchiální rady Pražské pravoslavné eparchie

NEDELE 11. ZÁŘÍ

v 10⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice v Praze 3 na Ošánech

NEDELE 18. ZÁŘÍ

v 9.30 hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v katedrálním chrámu sv. Cynila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2

PONĚLÍ 19. ZÁŘÍ

v 07⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v seminární kapli sv. Jána Teologa na počátku nového akademického roku na PBF Ml v Prešově

STŘEDA 21. ZÁŘÍ

v 09⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu Narození přesvaté Bohorodice v monastýru sv. Prokopa Sázavského v Mostě

23. AŽ 27. ZÁŘÍ

modlit se s poutníky na pouti do Srbska po stopách sv. novomučedníka vladyky Gorazda

NEDELE 25. ZÁŘÍ

v 10⁰⁰ hod. v den 90. výročí sloužit archijerejskou sv. liturgií v patriarchálním chrámu sv. archanděla Michaela v Bělehrade na místě, kde přijal biskupské svěcení sv. novomučedník vladyka Gorazd

STŘEDA 28. ZÁŘÍ

v 10⁰⁰ hod. sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu sv. Václava v Litoměřicích

v 16⁰⁰ hod. modlit se akathist ke sv. mučednici české kněžně Ludmile v bazilice sv. Jiří na Pražském hradě a poklonit se u jejích ostatků

ČTVRTEK 29. ZÁŘÍ

v 10⁰⁰ hod. na památku sv. mučednice Ludmily sloužit archijerejskou sv. liturgií v chrámu jí zasvěceném a zbudovaném v místech její mučednické smrti v dnešní obci Tetín u Berouna

Zaslíbená země Kanán

**POMOZTE MOJŽŠOVI
A IZRAELITŮM
NAJÍT CESTU
DO ZASLÍBENÉ ZEMĚ**

Milé děti,

v měsíci srpnu jsme si připomínali svátek Zesnutí přesvaté Bohorodice. Na ikoně vidíme Pána Ježíše, jak odnáší duši svoji maminky do nebe a zároveň vidíme i Pannu Marii v ruce obklopenou apoštoly a aněly. Na některých ikonách můžeme vidět také člověka, jemuž aněl seká ruce, protože ne-
respektoval tajemství smrti přesvaté Bohorodice a nesklonil se před ním. Přesvatá Bohorodice je pro nás vzorem a světící, protože jako první přijala Pána Ježíše. Dle svatých Trůdice se od svého tělesného zesnutí přimlouvá k Bohu za naše spasení v nebeském království.

Mojžš a vyvolený národ

PRO NEJMENŠÍ ČTENÁŘE

ZESNUTÍ PŘESVATÉ BOHORODICE

K VYBARVENÍ

HLAS PRAVOSLAVÍ

Děkujeme všem čtenářům, kteří podpořili vydávání našeho časopisu modlitbou a finančním darem. Děkujeme také všem příspěvatelům, kteří nám do redakce Hlasu pravosláví zaslali svoje příspěvky, zprávy a názory. Děkujeme také všem těm, kdo podpořili finančně nebo zasláním příspěvků chod internetového portálu www.hlaspravoslavi.cz.

Dovoluje si touto cestou vyzvat všechny naše objednatelé a předplatitele, aby si časopis Hlas pravosláví objednali a předplatili také na rok 2011. Všechny ostatní, kdo si Hlas pravosláví kupují v chrámech nebo na jiných místech, vybízíme, aby se předplatili na rok 2011 stali.

Kromě předplatitelů a odběratelů velmi vítáme finanční dary, které nám umožní časopis vydávat a distribuovat pravidelně a umožní nám průběžně zachovat a časem zlepšovat jeho kvalitu.

Účet Hlasu pravosláví:
RAIFFEISENBANK, A.S.
5011103614/5500

Pro převod ze zahraničí:
IBAN CZ28550000005011103614

**ZA VŠECHNY VAŠE PŘÍSPĚVKY
I DARY VÁM DĚKUJEME**

**OBJEDNEJTE SI HLAS PRAVOSLAVÍ
NA CELÝ ROK**

Objednat Hlas pravosláví na celý rok si však můžete nejednou na přelomu roku, ale kdykoliv za: 288 Kč + 86 Kč poštovné = celkem 374 Kč

Distribuce a objednávky:
Dupress, Podolská 110, 147 00 Praha 4
dupress@seznam.cz
tel.: 241 433 396
mobil: 721 407 486

Vydává Pravoslavná církev v českých zemích s poštěním • Kryštofa, arcibiskupa pražského a metropolitů českých zemí a Slovenska

Číslo 08/2011 ročník LXVI

Šárecká 38, 160 00 Praha 6 - Dejvice
P. O. BOX 655, CZ-111 21 Praha 1

Registrace
MK ČR E 248

Odpovědný redaktor
Mgr. Roman Juriga, romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz
tel. 77 63 94 637

Editori
J. V. arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon
Jerj David Dudáš

Redakce
Osvěta a pravoslavná duchovnost:
ThDr. Jakub Jiří Jukl, Mgr. Eva Šuvarská, jerj Mgr. Jan Týmal
Pravoslavná mládež: Ivo Vrobel

Správce portálu hlaspravoslavi.cz
Dalibor Jan Kočí, e-mail: redaktor@hlaspravoslavi.cz,
www.hlaspravoslavi.cz

Jazyková úprava
PhDr. Marta Koutová

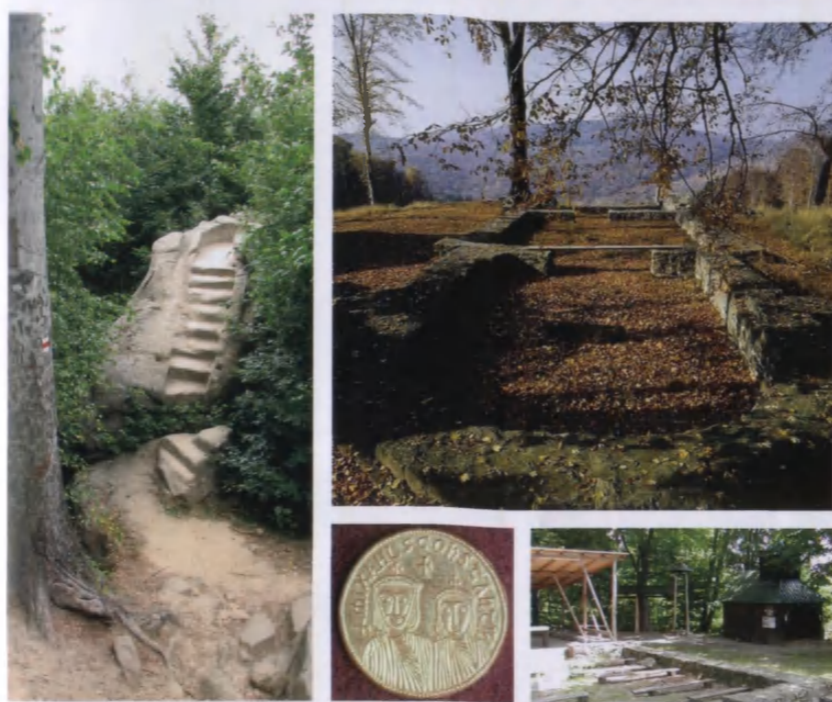
Grafika
Zuzana Peřelová, Virtue, s.r.o., www.virtue.sk

Adresa pro zaslání příspěvků:
Roman Juriga, Vilémov 70, 783 23 Vilémov u Litvle
romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz, Fax: 585349005

Redakce si vyhrazuje právo na případné úpravy či krácení zasláných příspěvků. Redakci nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracují. Autorské články, překlady a fotografie jsou darem církvi a autoři si nenárokují autorský honorář ve smyslu Autorského zákona. Otiřité materiály nelze rozesílat bez souhlasu redakce nebo autora.

Foto na 1. straně obálky: labor pro rodiče s dětmi do 6 let.

MÍSTA HODNÁ PAMĚTI – HORA SV. KLIMENTA VE CHRÍBECH

Hora svatého Klimenta je jedním z míst spjatých s historií Velké Moravy. První písemné zprávy o této hoře, ukryté v pohorí Chřibů, pocházejí teprve ze 14. století. Podle místní ústní tradice byla tato hora dána sv. Rostislavem svatému Konstantinu a Metodějovi a jejich žákům. Ti zde našli místo k modlitbě i práci. V blízkosti chrámu byl vystaven monastýr a byla zde také škola. Jak praví Život Konstantina sepsaný pod vedením samotného arcibiskupa Metoděje: „Když přišel svatý Konstantin na Moravu, přijal ho Rostislav s velkou úctou a když shromáždil učedníky, oddal mu je na učení... a zanedlouho přeložil církevní řád, naučil je ranní službě Boží, hodinkám, večerní, povečerníci a mši a tam nechal učit také jiné nauky, gramatiku i muziku. I otevřely se, podle slov prorokových uši hluchých a poslouchali slova Písma, a jazyk zajímavých se stal jasným...“ Hora svatého Klimenta, daná pod ochranu mučedníka papeže sv. Klimenta, jehož tělesných ostatků zde byla uchovávána, se zřejmě stala důležitým střediskem zbožnosti a vzdělanosti Velké Moravy. Z archeologických výzkumů je doloženo, že v době velkomoravské v 9. století zde již stála zděný chrám. O obytném prostoru z 9. století přibližnějším ke kapli se zmiňuje pouze Jindřich Wankl z Vlasteneckého muzejního spolku z Olomouce, který vedl výzkumy hradiška v letech 1885 - 1888 a který prý objevil základy stavby z doby cýrilometodějské, ale nijak bližší je nespécifikoval. Z množství zajímavých nálezů vázících se k této lokalitě stojí za připomenutí nález zlatého solidu byzantského císaře Theofila (z let 839 až 842) koryčanským rodákem Vítězslavem Glouzem v roce 1912. Místo v hlubokých chřibských lesích dnes obklopené stromy skýtá příležitost k přiblížení si kořenů cýrilometodějské duchovnosti i k aktivnímu odpočinku v přírodě. rj.

FINSKÝ METROPOLITA LEO S POUTNÍKY
A CHRÁMOVÝ SVÁTEK VE VILÉMOVĚ 15. SRPNA 2011

